

Folkehelse- og levekårsundersøkelse som grunnlag for planstrategien Presentasjon for eldrerådet 16.03.2015

v/Wibeke Børresen Gropen, samfunnsplanlegger
og Ane Bjørnsgaard, folkehelsekoordinator

www.oppland.no

Regional planstrategi for Oppland - 2016-2020

-Innspill til kunnskapsgrunnlaget

- Fylkesutvalget har nå vedtatt at vi skal revidere den regionale planstrategien for Oppland.
- Våren 2015 skal vi arbeide med et kunnskapsgrunnlag hvor vi peker på utviklingstrekk, ressurser og utfordringer for Opplandssamfunnet
- Planstrategien skal vise hva som trengs av ny politikk og nye planer for å møte de viktigste utfordringene i Opplandssamfunnet. Planstrategien skal lages gjennom en bred samhandling mellom kommunene, statlige og regionale aktører og andre parter.
- Vi skal møte framtidens utfordringer i fellesskap med realistiske virkemidler. Derfor må vi identifisere de viktigste utfordringene vi skal ta tak i sammen.

Nytt at folkehelseoversikt skal inn som et grunnlag til planstrategien

S. 10-11

Vi har nå mye lokalkunnskap om ressurser og utfordringer fra folkehelse- og levekårsundersøkelsen fra 2014

- Stemmer ressurs- og utfordringsbildet?
- Er det andre ting dere ser bør med?

Sosiale helseforskjeller

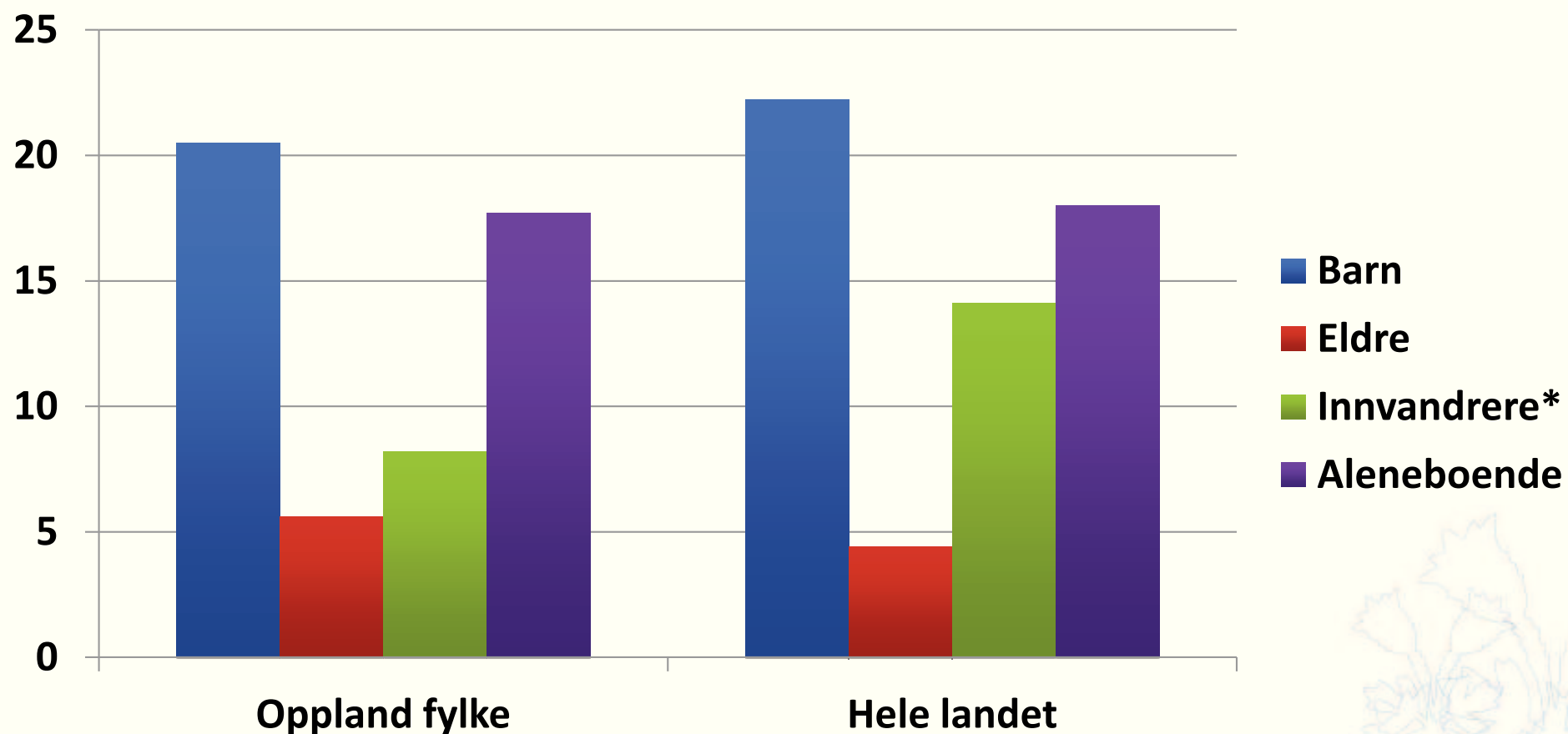
Kommuner og fylkeskommuner skal spesielt være oppmerksom på utvikling som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

På en rekke områder har vi analyser som viser at vi i Oppland har store sosiale forskjeller på en rekke folkehelseområder. Vi ønsker at dere også kommer med innspill på faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn dere kjenner til som kan ha innvirkning på befolkningens helse og sosiale helseforskjeller.

Vi ønsker innspill til temaene i folkehelseoversikten

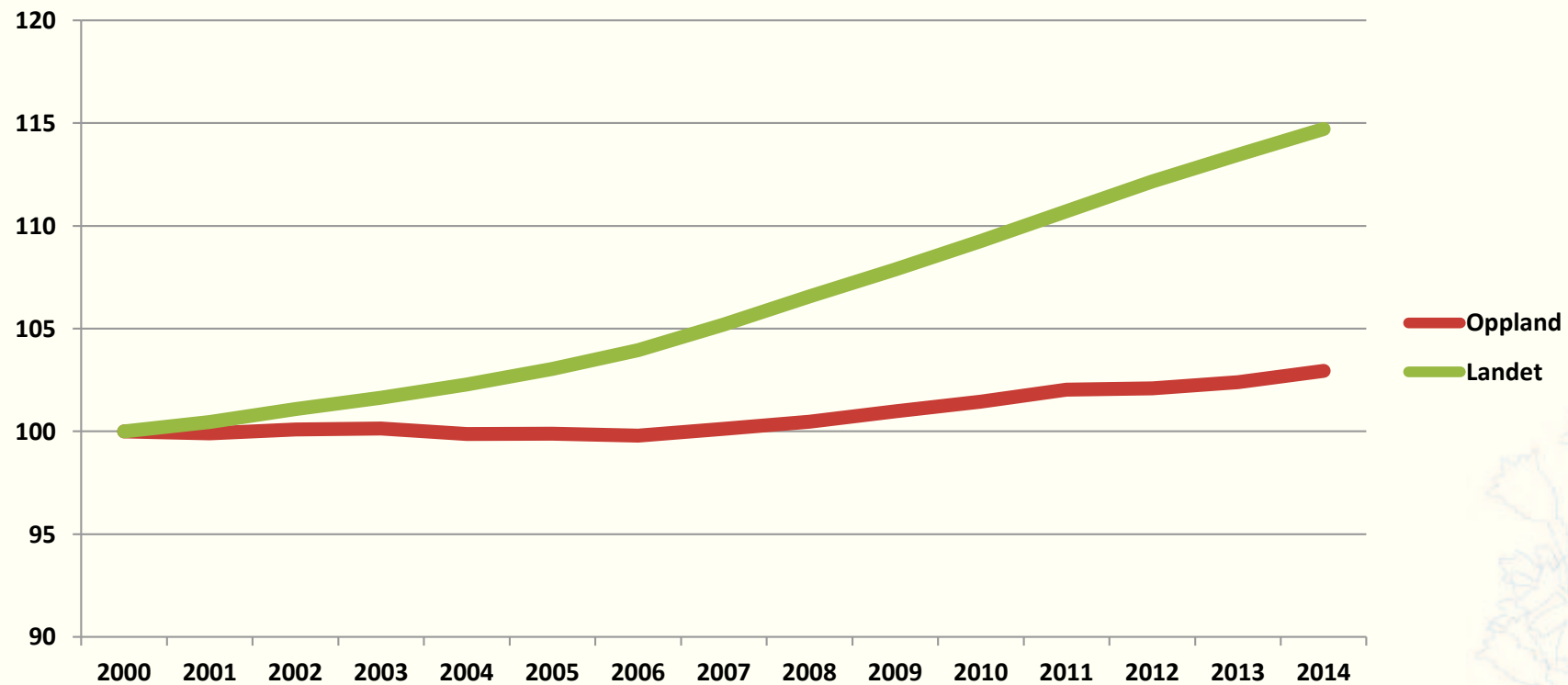
- a. Befolknings sammensetning
- b. Oppvekst og leveforhold, eksempelvis økonomiske vilkår, bo- og arbeidsforhold og utdanningsforhold.
- c. Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- d. Skader og ulykker
- e. Helsereelatert adferd som fysisk aktivitet, ernæring og bruk av tobakk og rusmidler
- f. Helsetilstand

a. Befolknings sammensetning

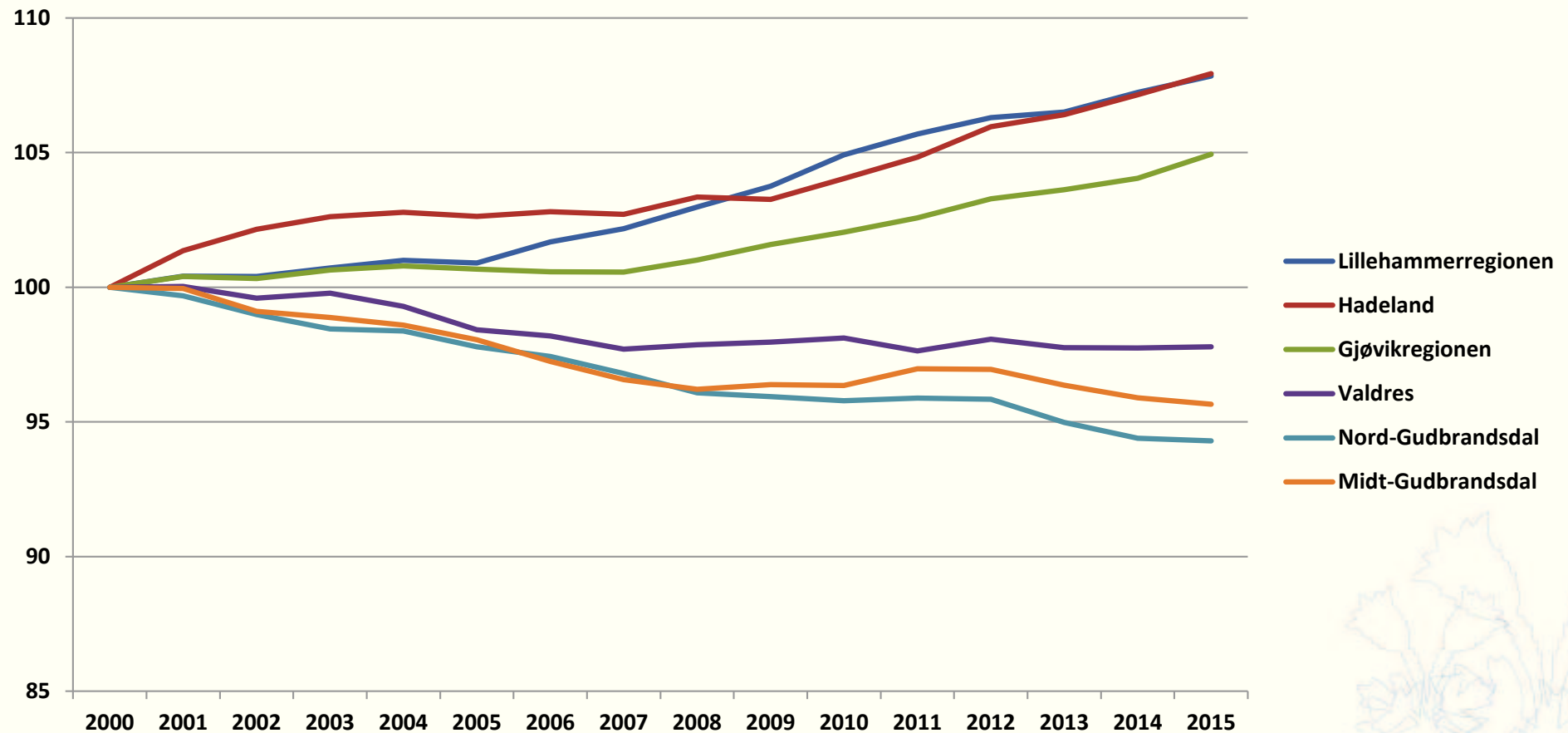

Befolkningsutvikling Oppland og landet 2000 - 2015

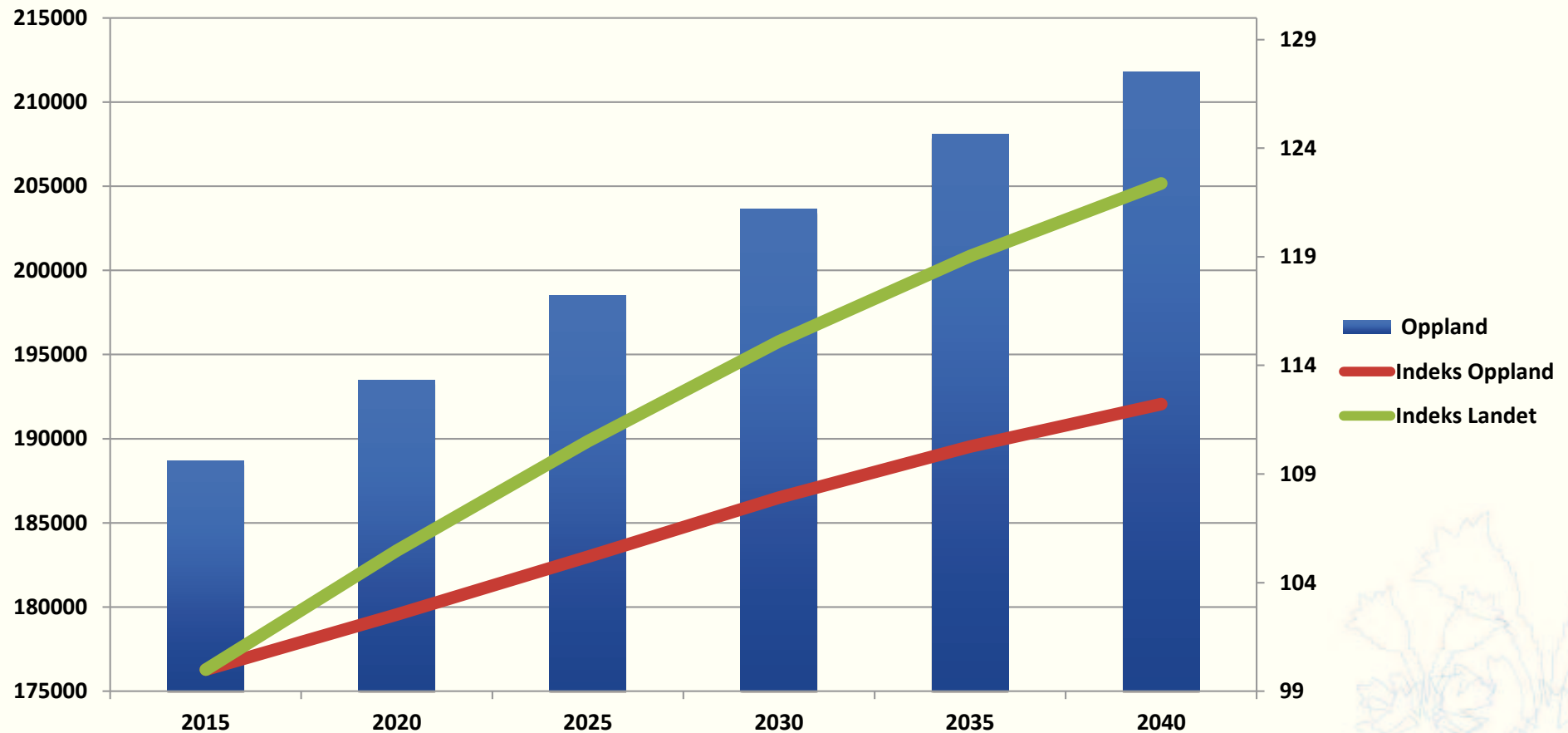
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
183419	183235	183582	183690	183174	183204	183037	183637	184288	185216	186087	187147	187254	187820	188807

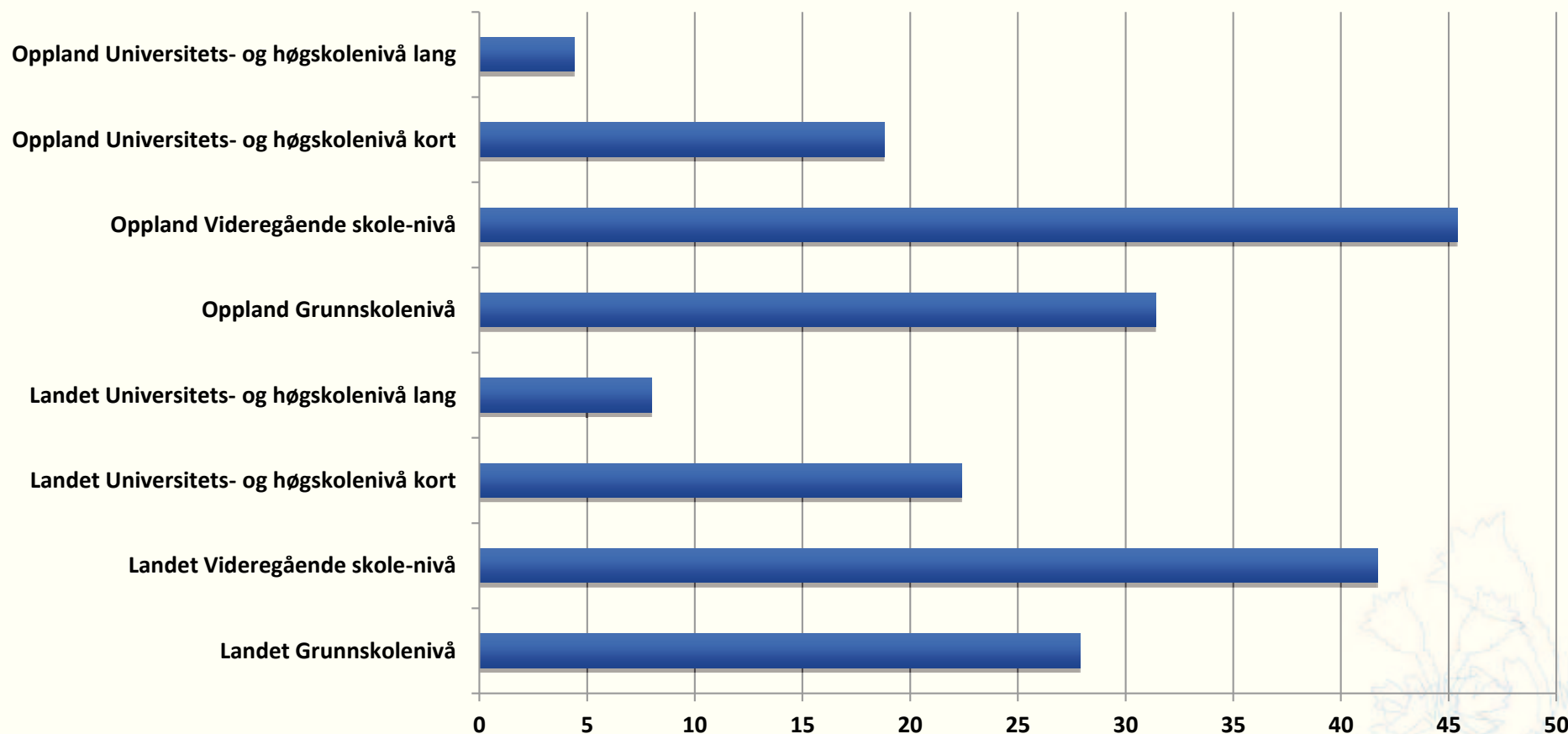
Befolkningsutvikling i regionene

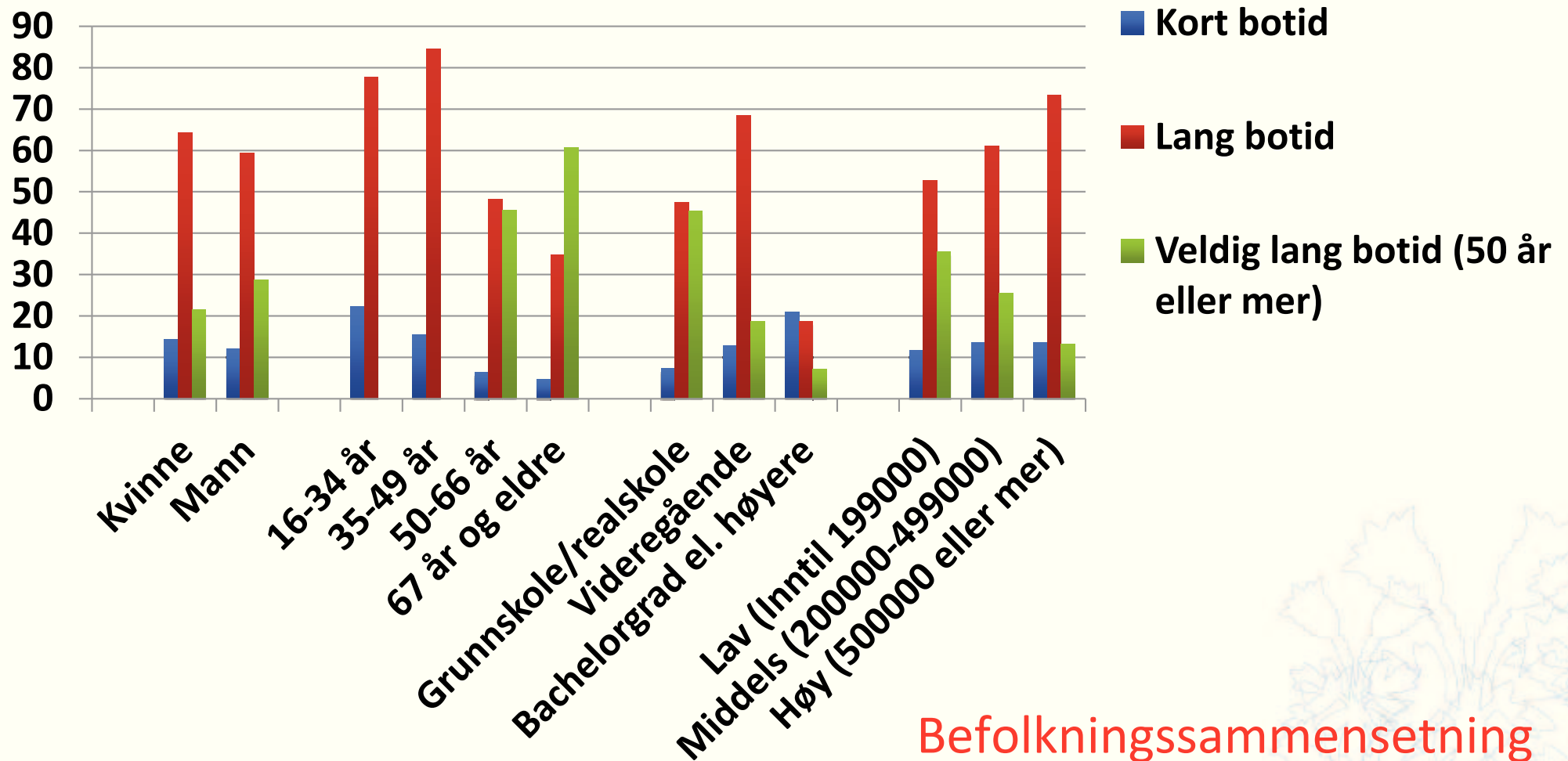
Fremskrevet befolkningsutvikling 2015 - 20

Utdanningsnivå i Oppland og Landet 2013 i prosent av befolkningen (16 år og over)

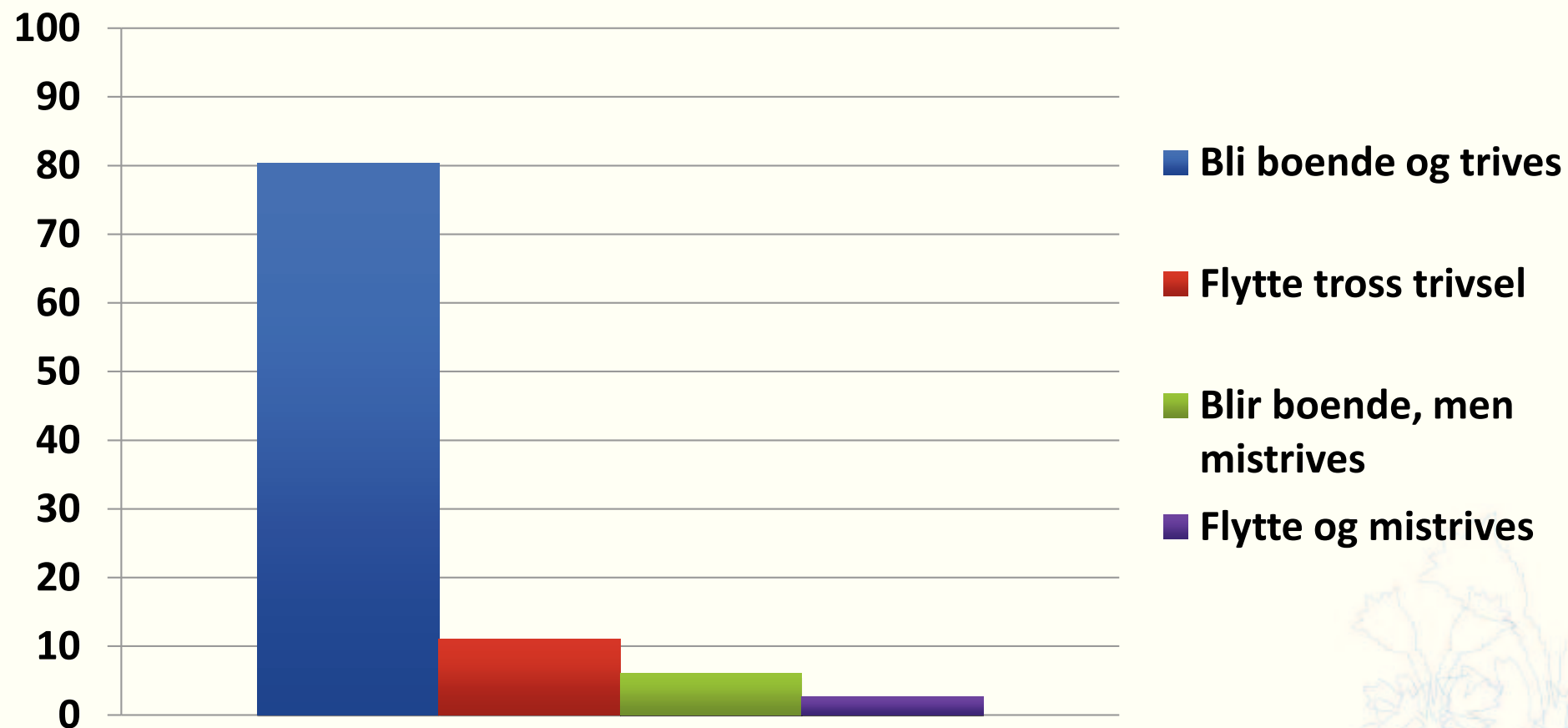

Botid etter kjønn, alder, utdanning og inntektsnivå

Befolknings sammensetning

Trivsel og flyttetanker

Befolknings sammensetning

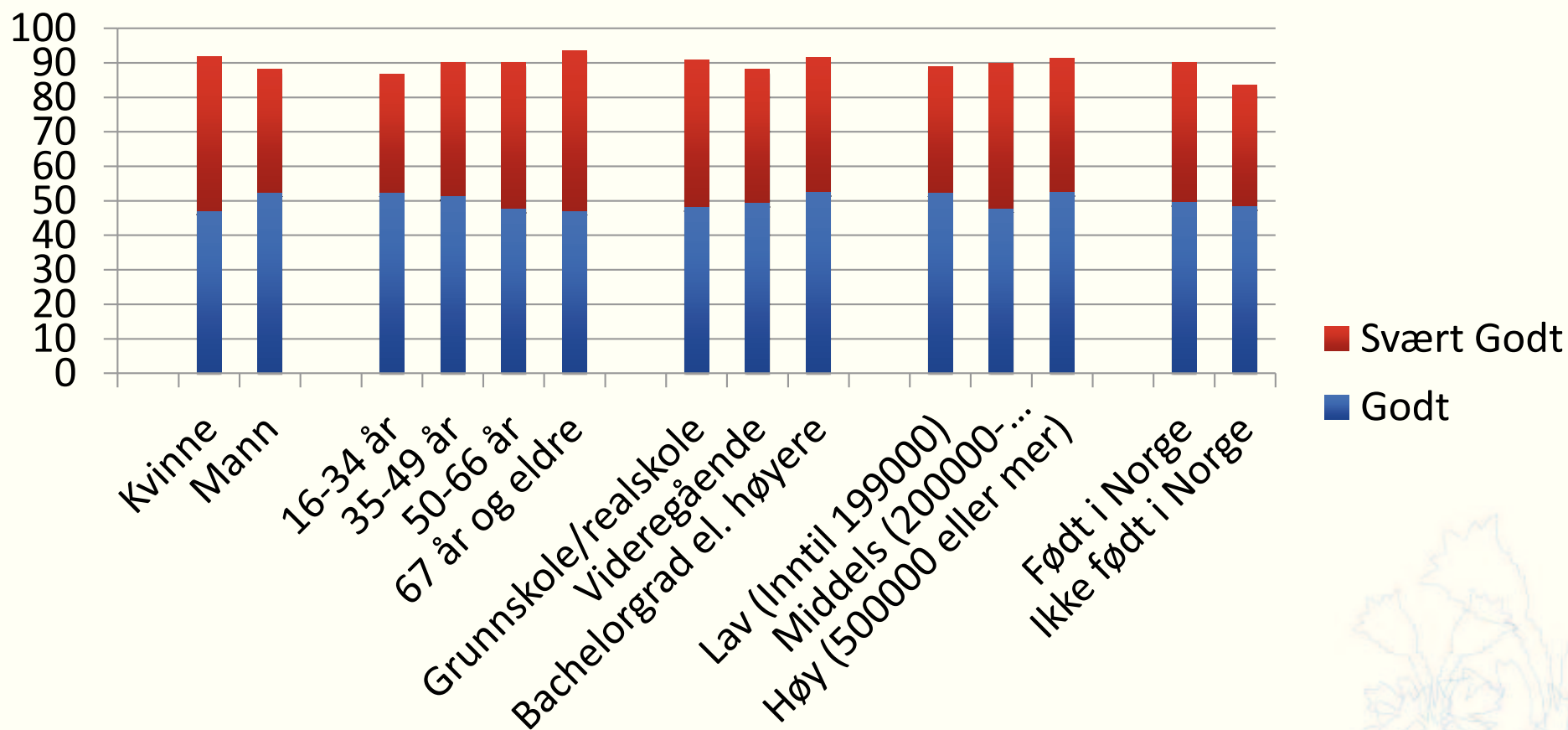
Oppsummering fra folkehelse- og levekårsundersøkelsen 2014

- Når vi først kommer hit, så bor vi lenge
- Vi rømmer ikke bygda
- Svak befolkningsvekst
- Lav andel med høyere utdanning
- Høy andel eldre med omsorgsbehov
- Lav innvandring
- Kommuner med befolkningsnedgang

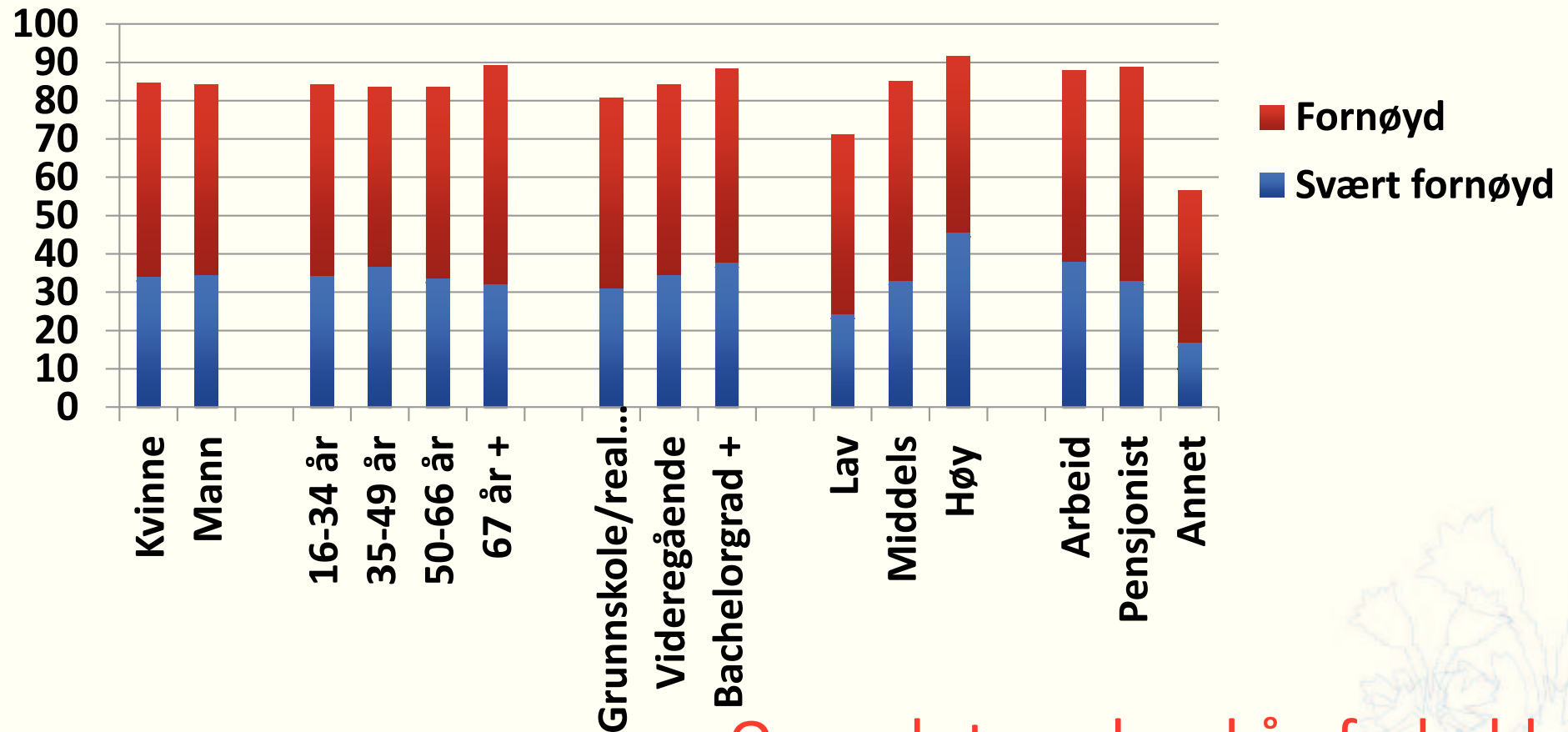
Innspill fra rådene:

b. Oppvekst- og leveforhold

Trivsel

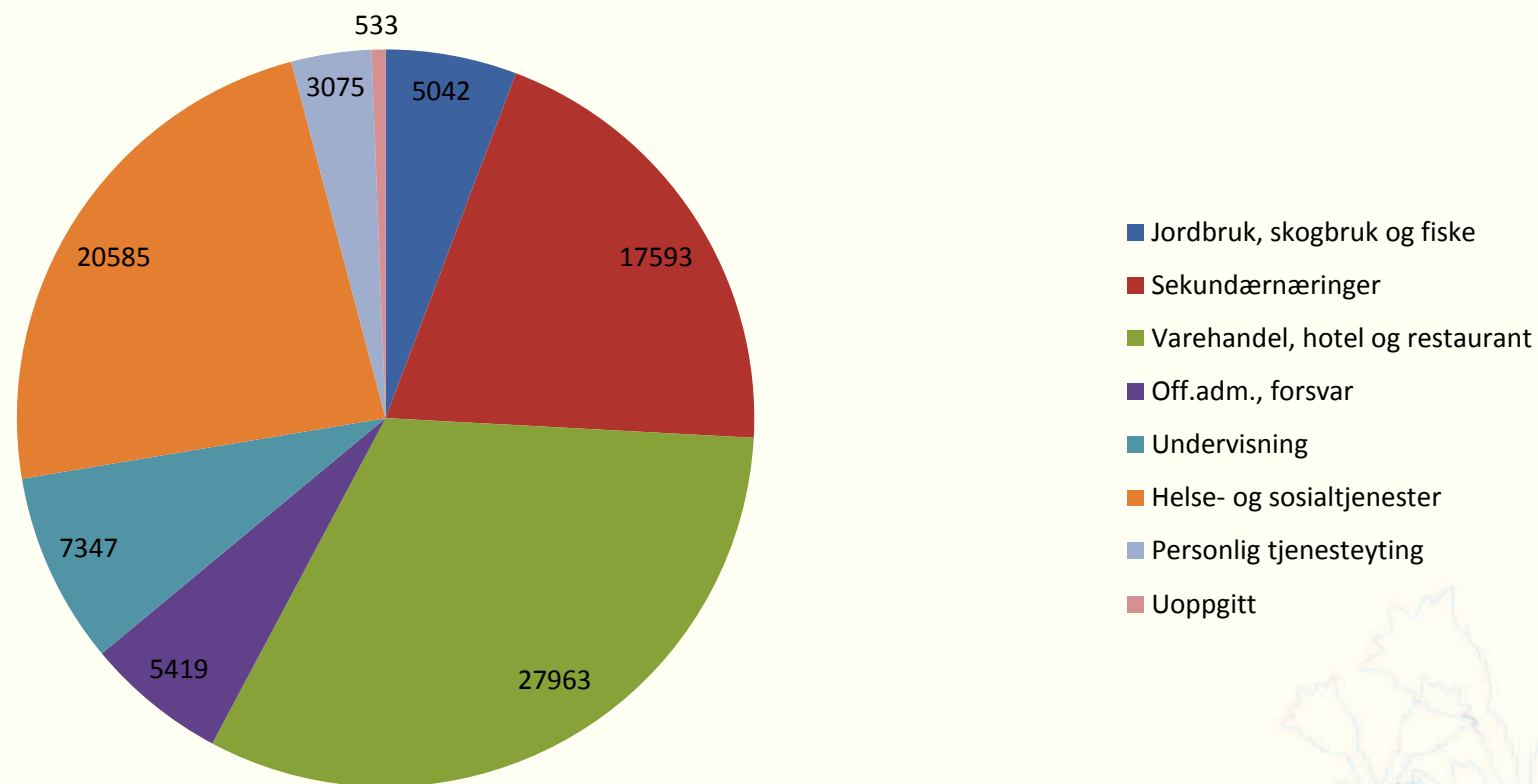

Trivsel med hovedaktivitet

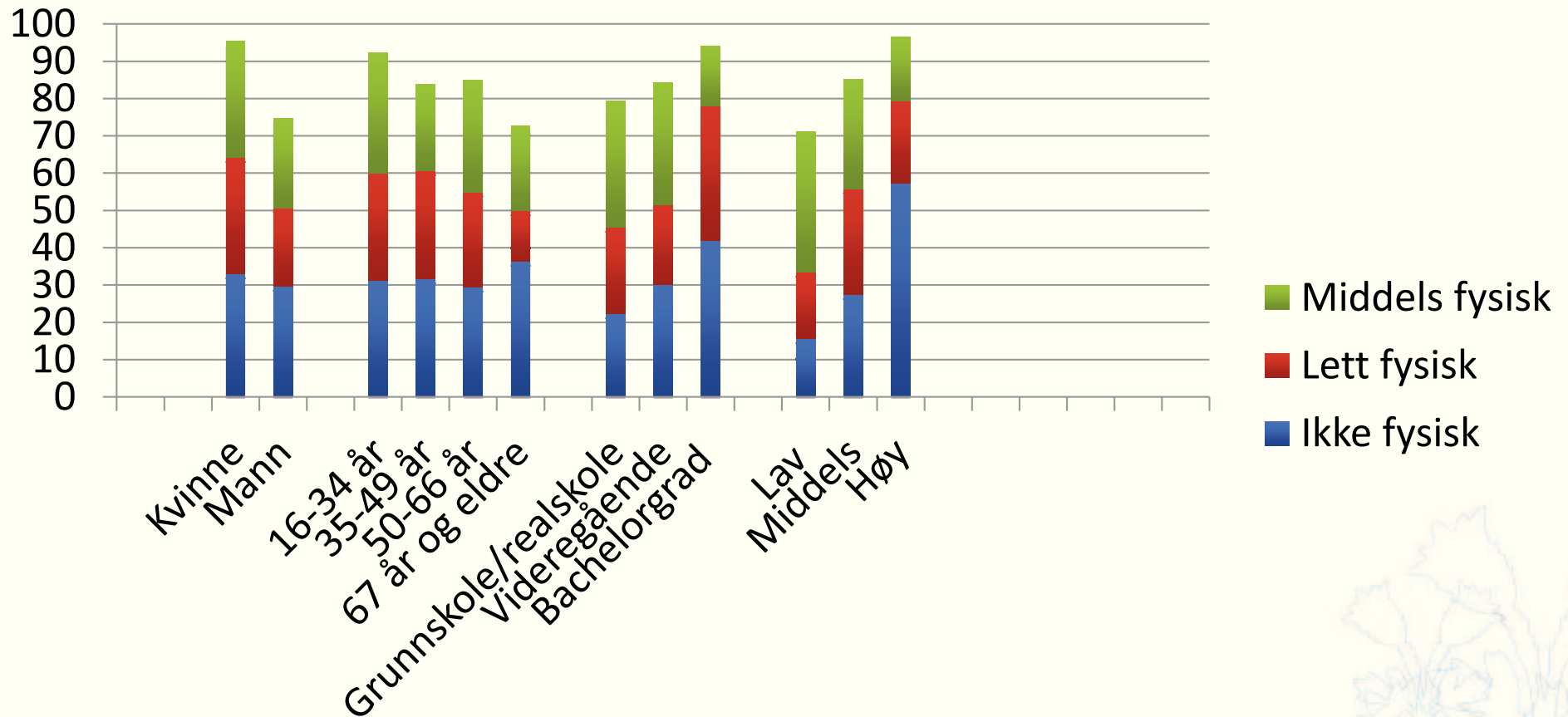

Oppvekst- og levekårsforhold

Sysselsatte fordelt på næring

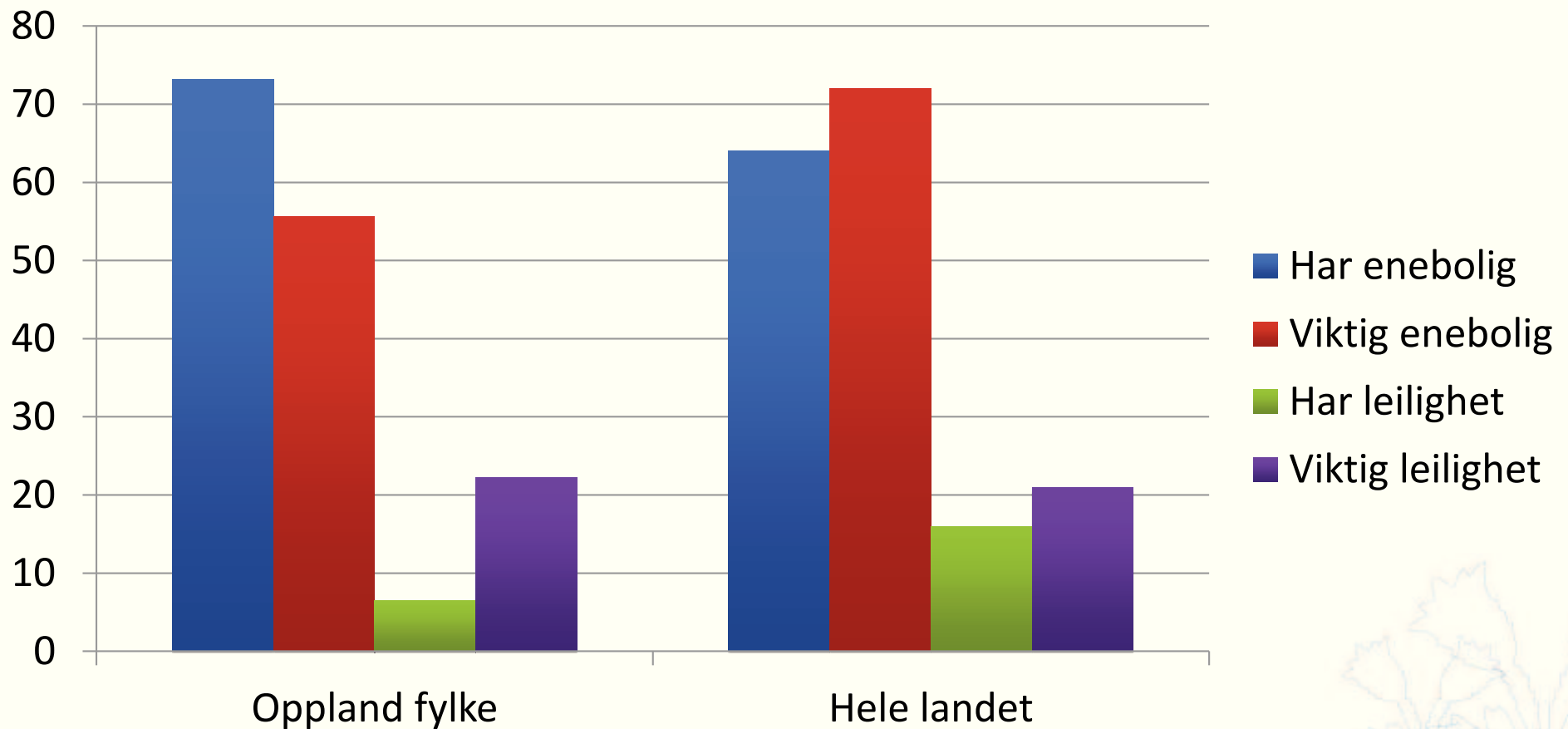

Fysisk aktivitet gjennom arbeid

Helserelatert atferd

Boforhold og framtidige boligønsker

Oppvekst- og levekårsforhold

Oppvekst og levekårsforhold

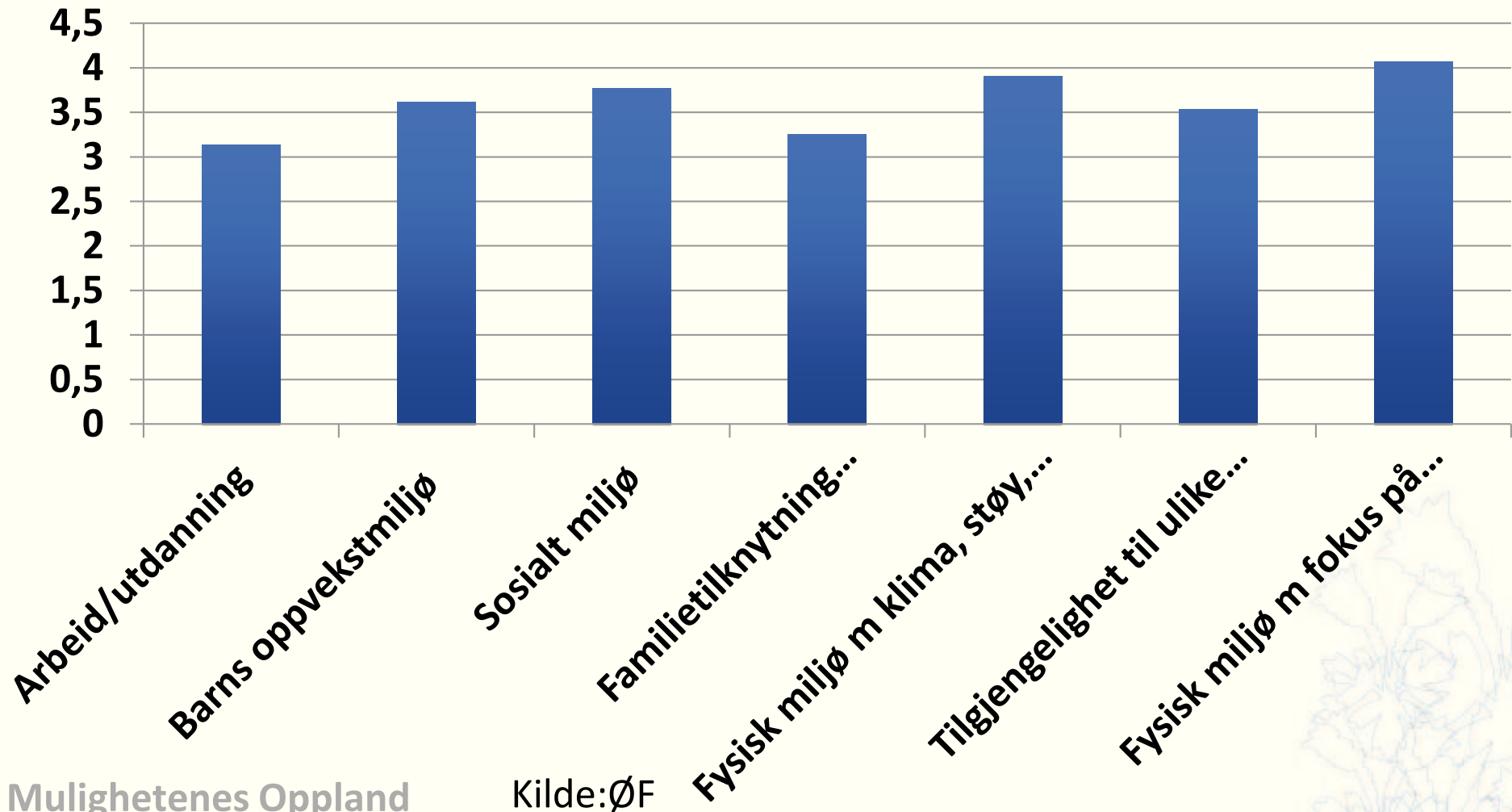
Oppsummering fra folkehelse- og levekårsundersøkelsen 2014

- Svært god trivsel i alle regioner
- 84 prosent er fornøyde med sin hovedaktivitet. De mest fornøyde er de som arbeider eller er pensjonister
- En høyere andel i Oppland har middels eller tungt fysisk arbeid sammenlignet med nasjonalt nivå.
- 22 prosent ønsker leilighet (7 prosent har det nå)
- 16 prosent ønsker bolig med servicetilbud (2 prosent har det nå)

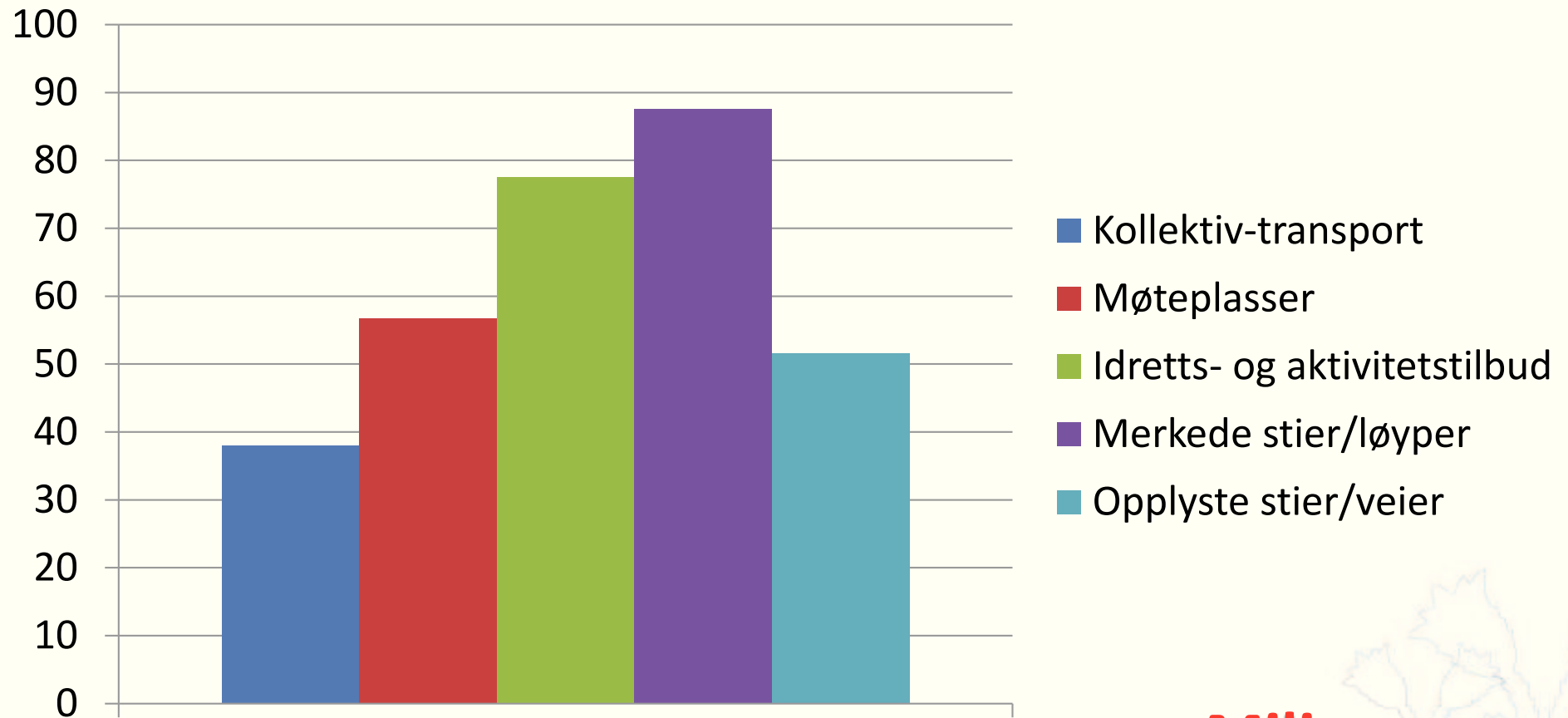
Innspill fra rådene:

c. Miljø

Bomotiver

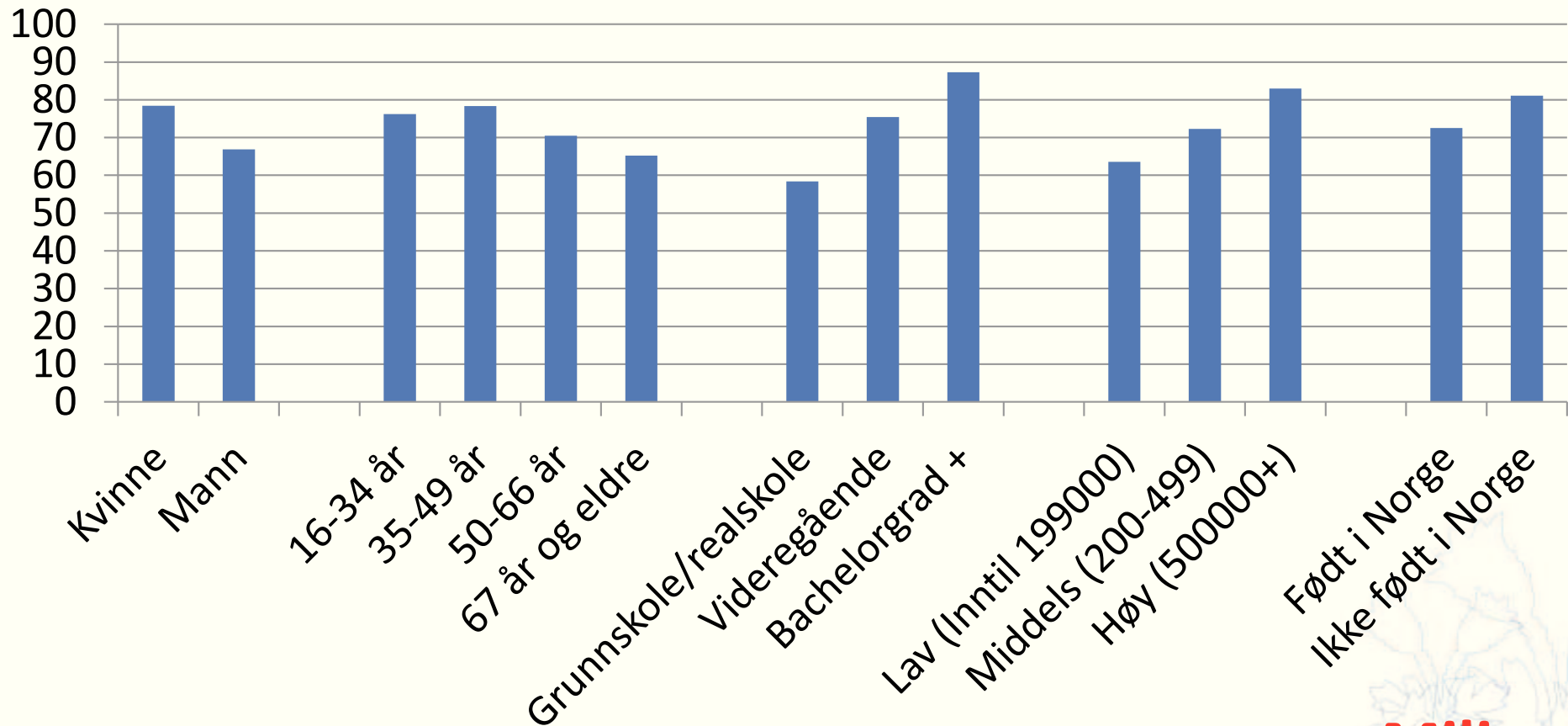
Tilbud i nærområdet

Miljø

Sosialt miljø – møteplasser

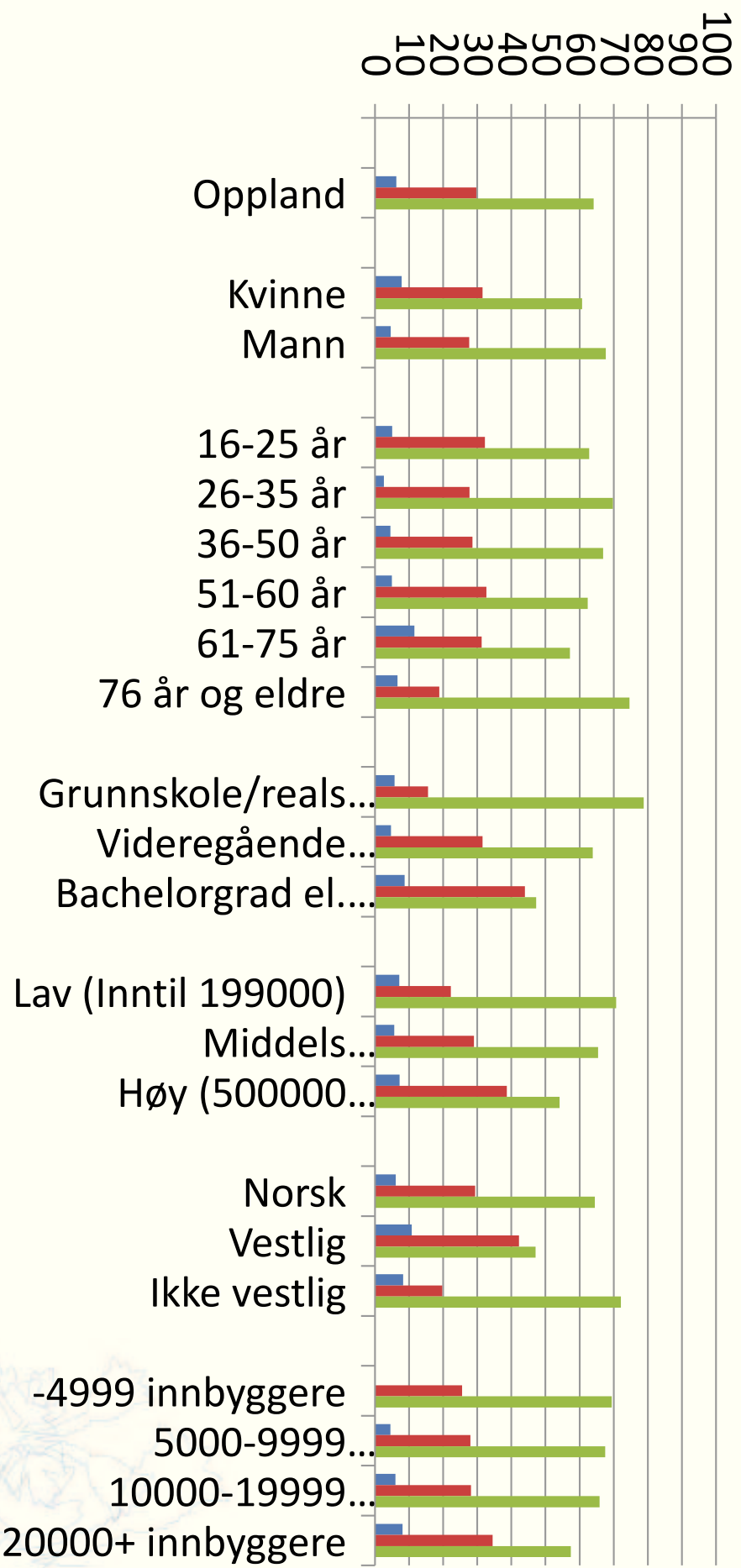
73 % i Oppland rapporterer at de besøker/deltar på en eller flere møteplasser

Miljø

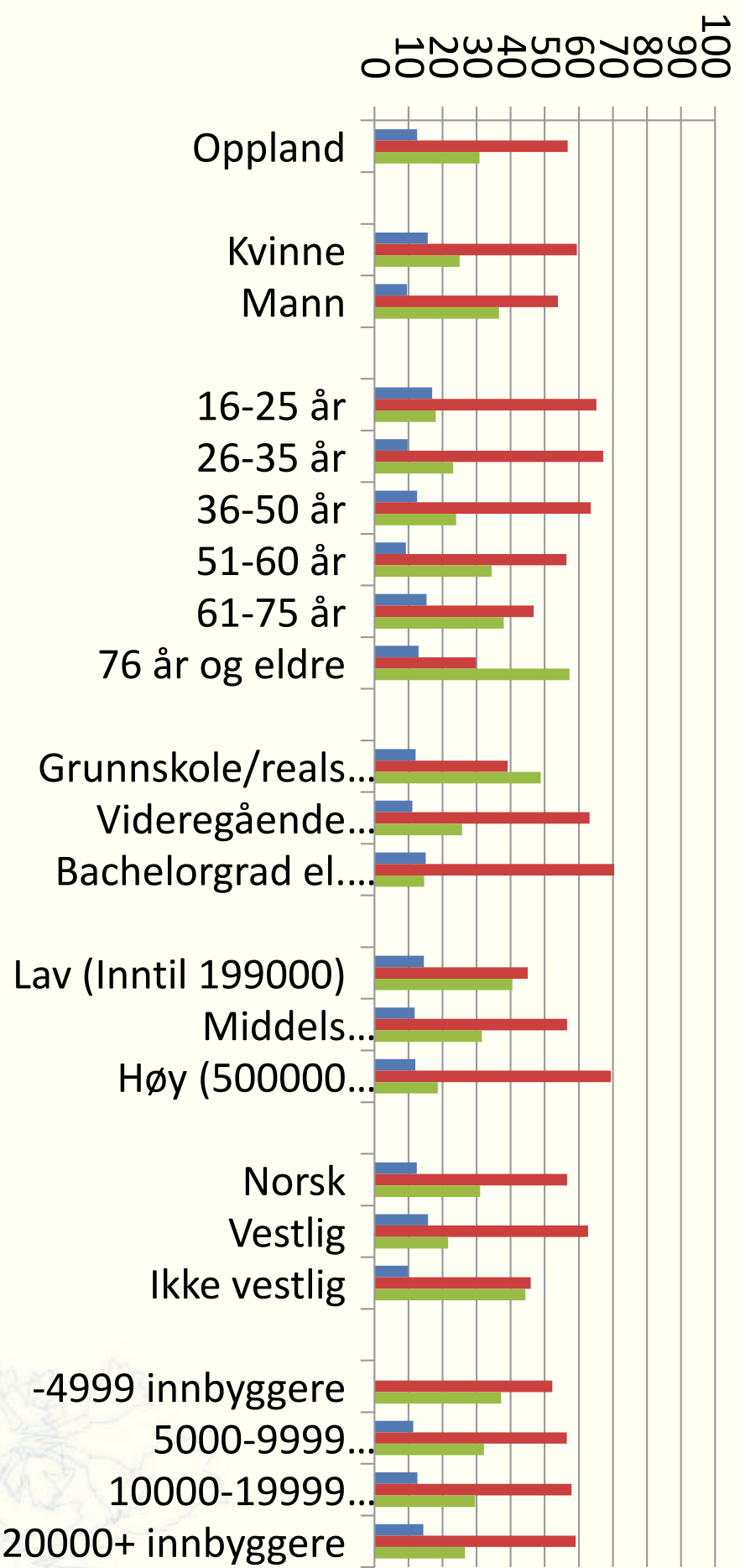
Hvor mange ganger har du i løpet av de siste 6 måneder vært på museum, kunstutstilling

Blå=månedlig, rød=sjeldnere enn hver måned, grønn=aldri

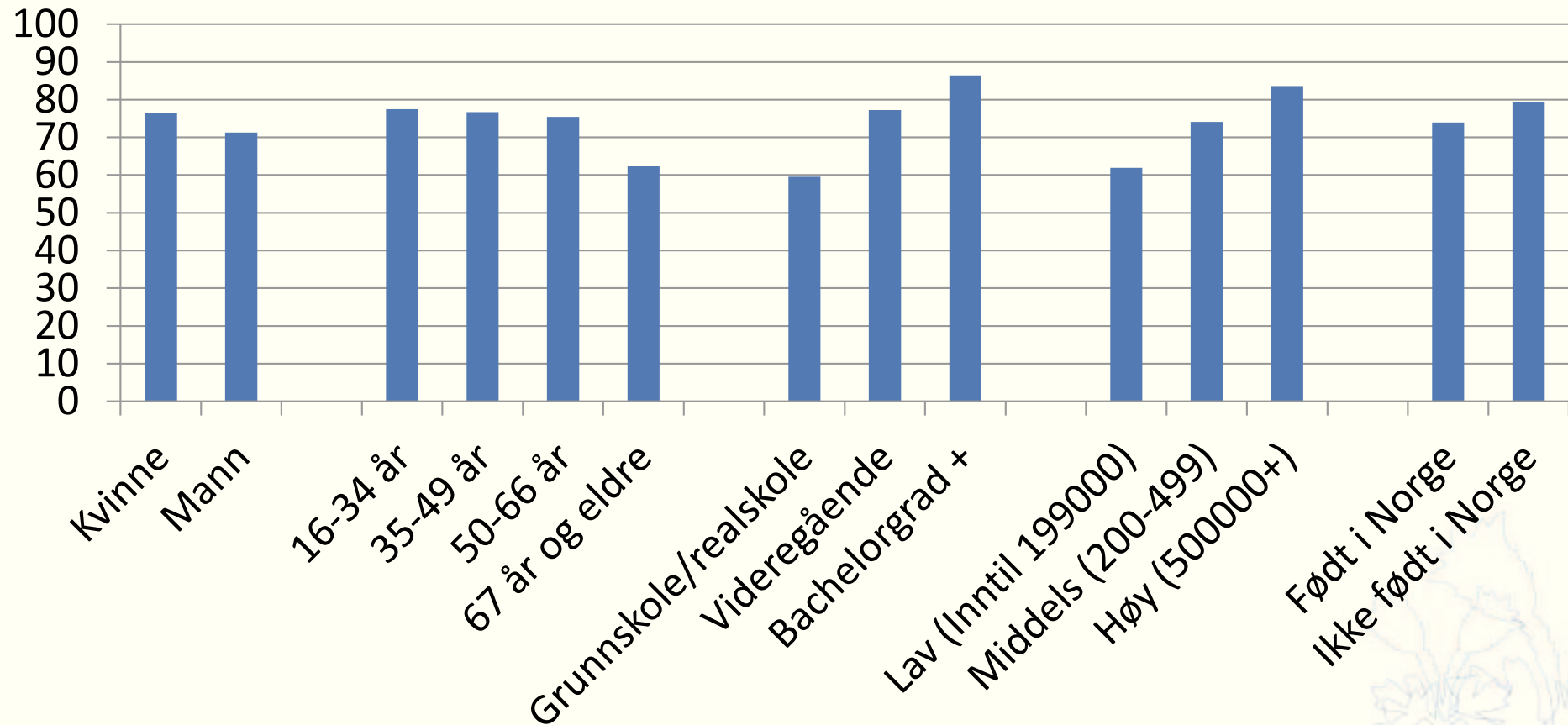
Hvor mange ganger har du i løpet av de siste 6 måneder vært på konsert, teater, kino

Blå=månedlig, rød=sjeldnere enn hver måned, grønn=aldri

Sosialt miljø – aktiviteter

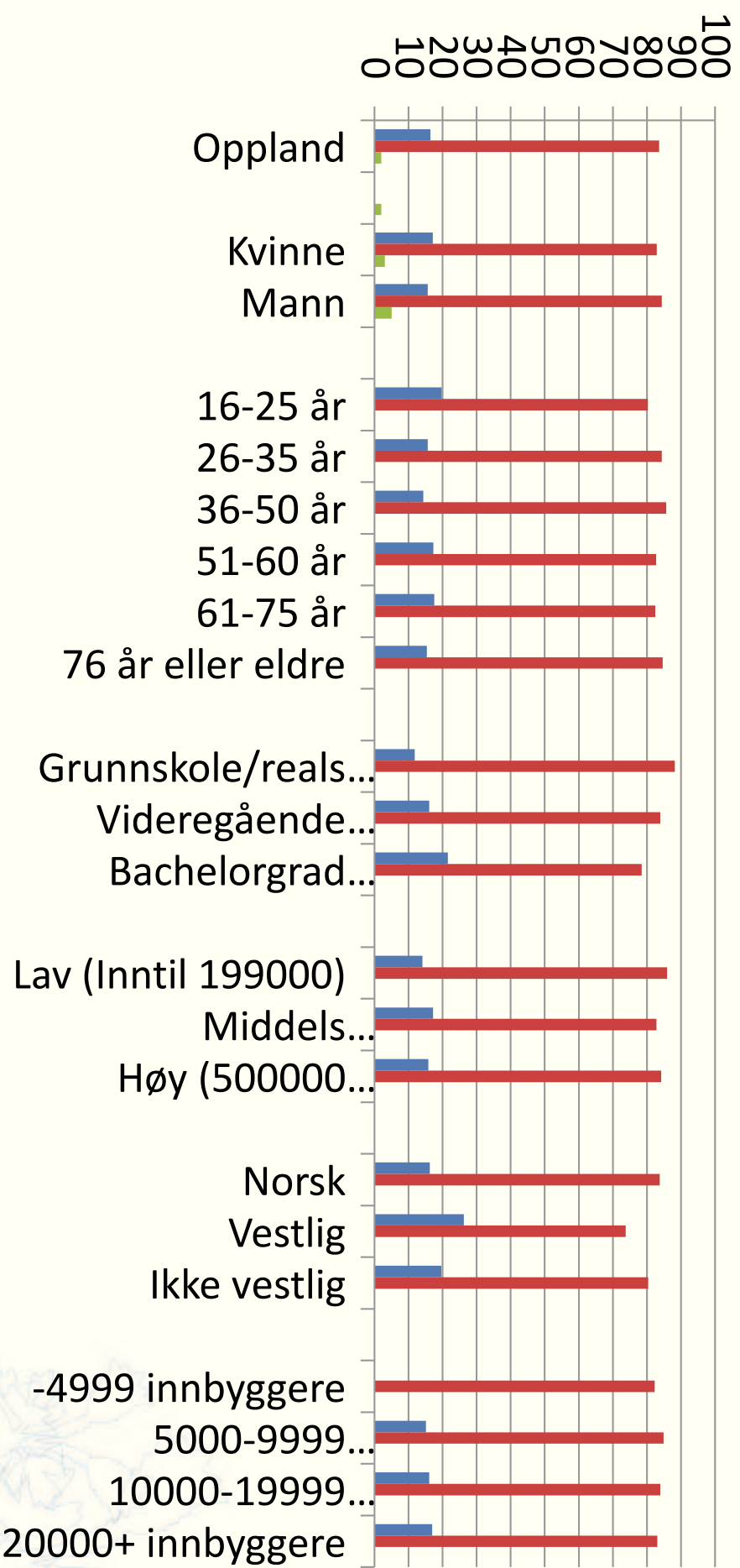
74% i Oppland deltar i musikk, sang, teater, menighetsarbeid, friluftsliv, dans, trening/idrett

Miljø

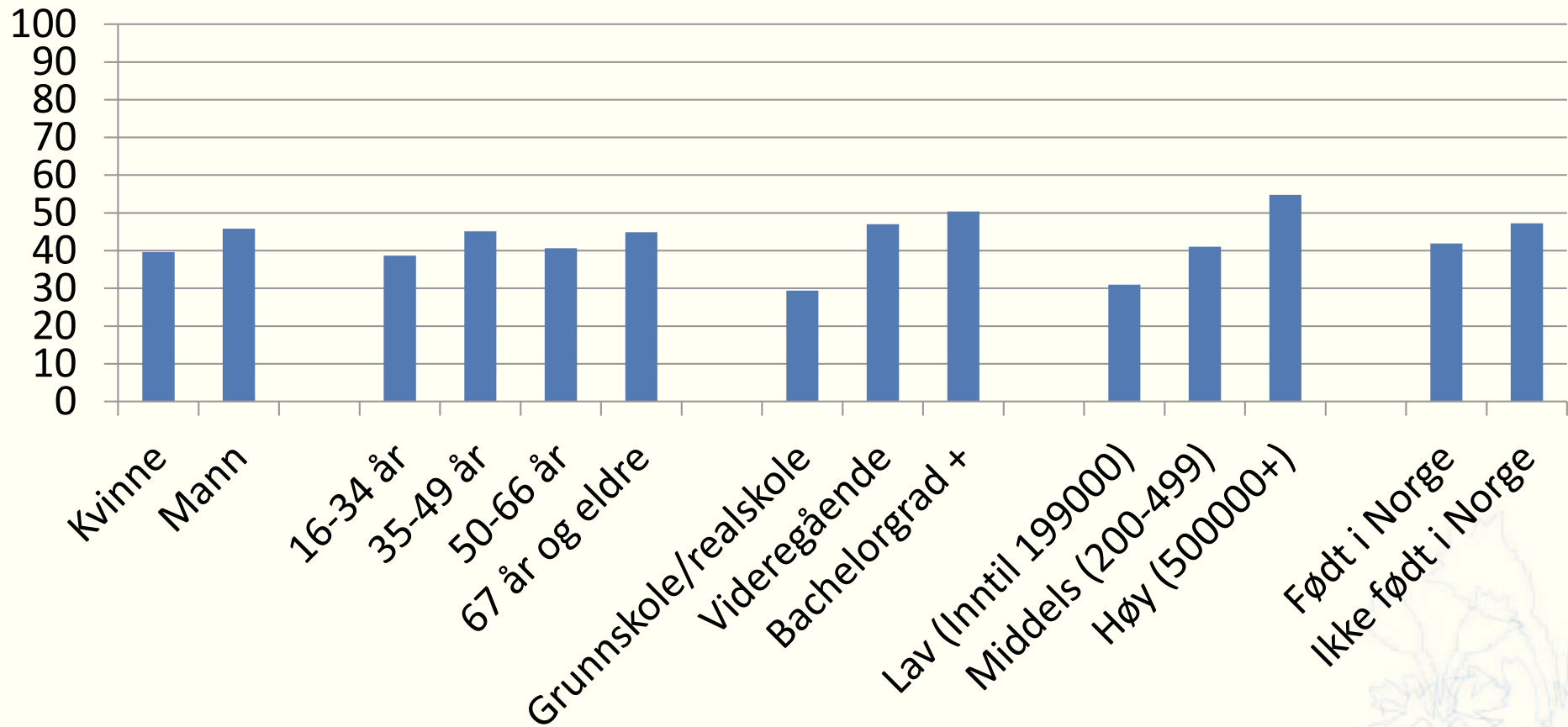
Hvor mange ganger har du i løpet av de siste 6 måneder selv drevet med musikk, sang, teater

Blå= deltatt, rød= ikke deltatt

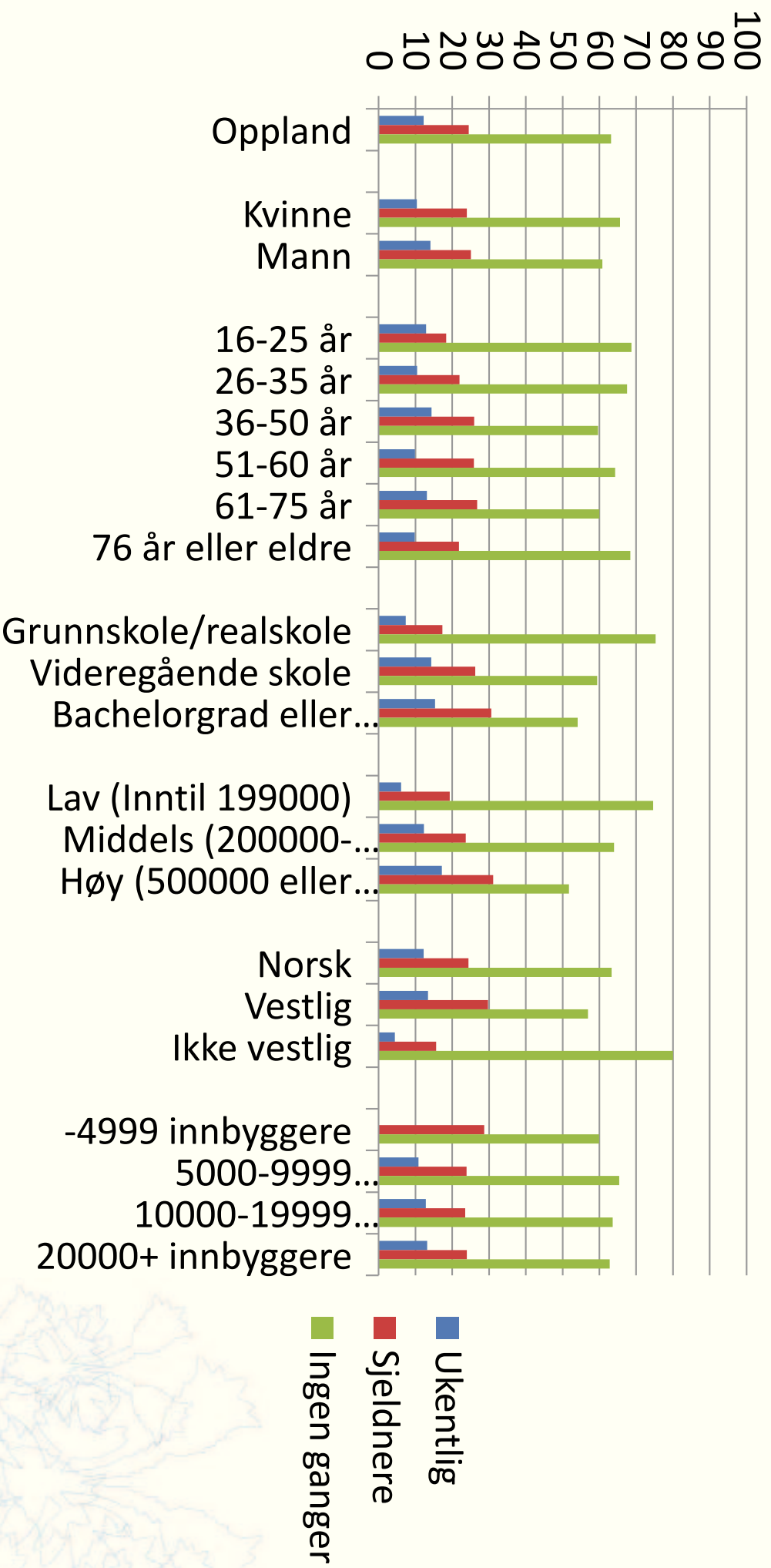
Sosialt miljø – organisasjonsvirksomhet

42% i Oppland er aktive i foreninger, politisk arbeid og/eller natur-/friluft-/miljøorganisasjon

Hvor mange ganger har du i løpet av de siste 6 måneder selv drevet med foreningsvirksomhet

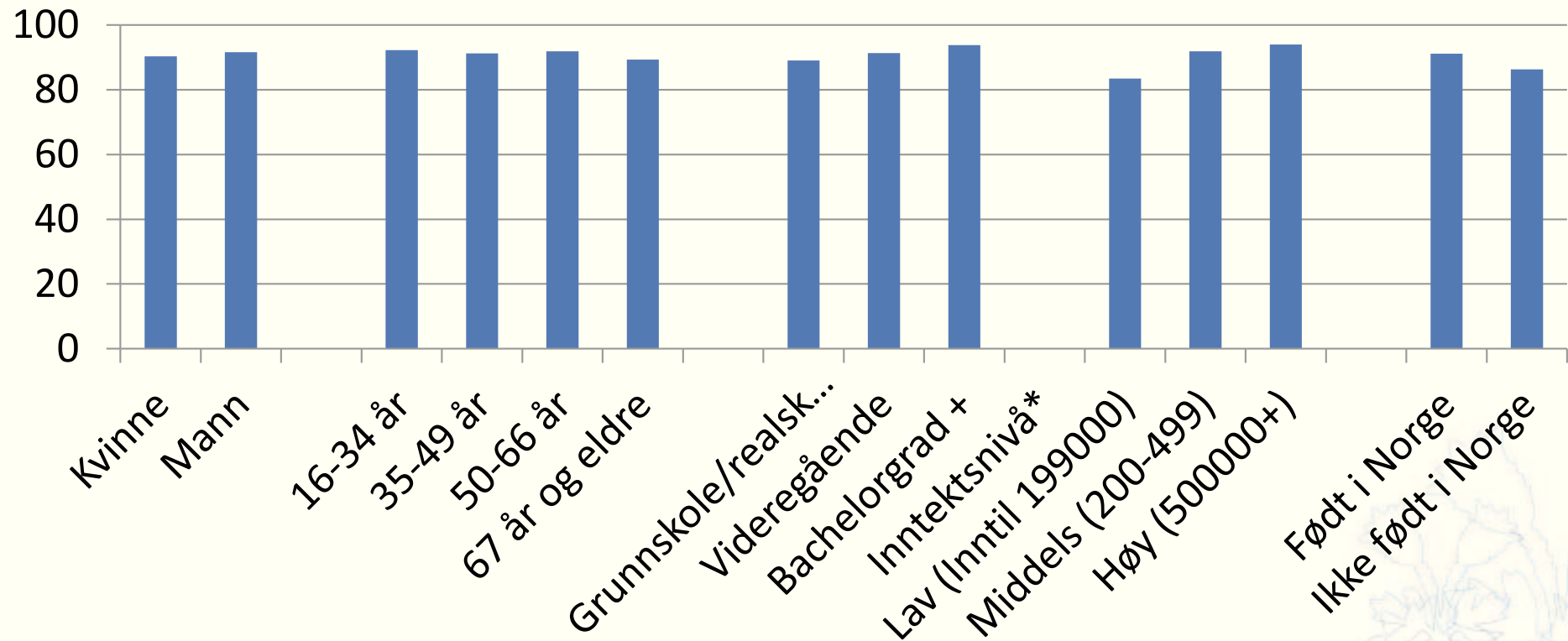
Blå=ukentlig, rød=sjeldnere, grønn=ingen ganger

Sosial støtte

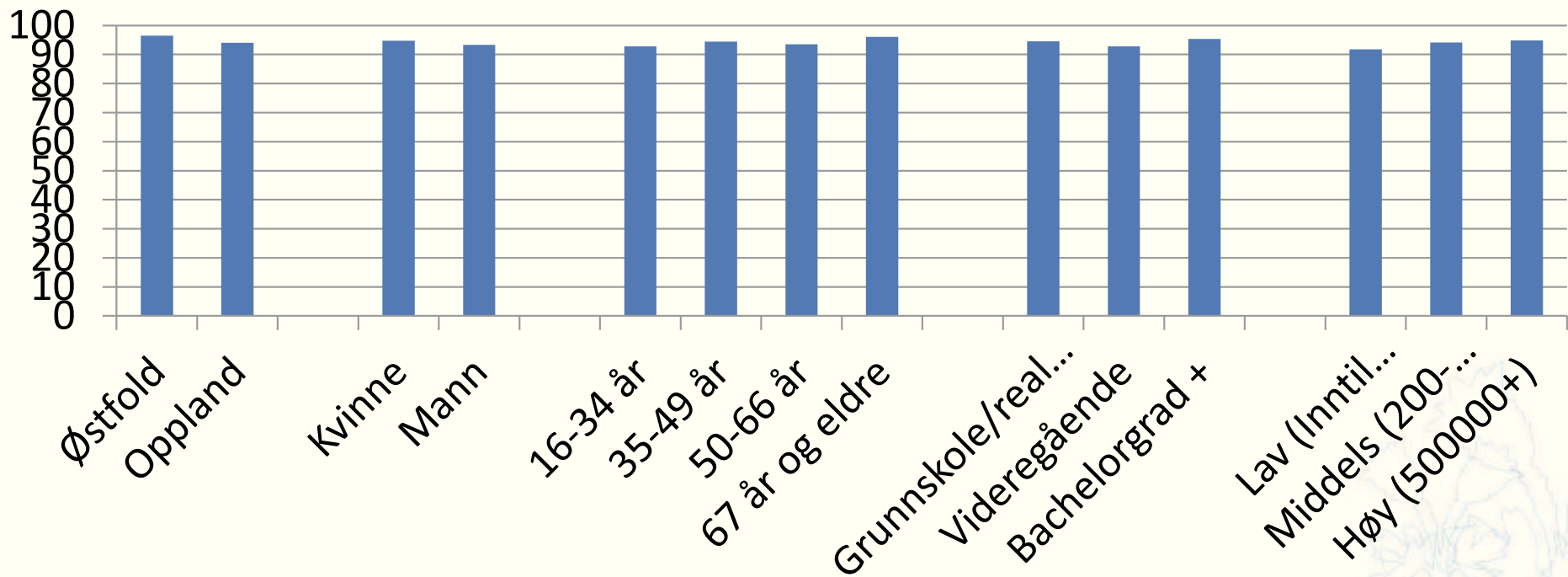
91% i Oppland har noen som de kan snakke fortrolig med og/eller har venner som kan gi hjelp når de trenger det.

Savner ikke sosial støtte

Sosialt miljø - trygghet

94 % av ikke opplevd kriminalitet, trakassering, innbrudd, hærverk eller vold i sitt bo eller nærmiljø

Miljø

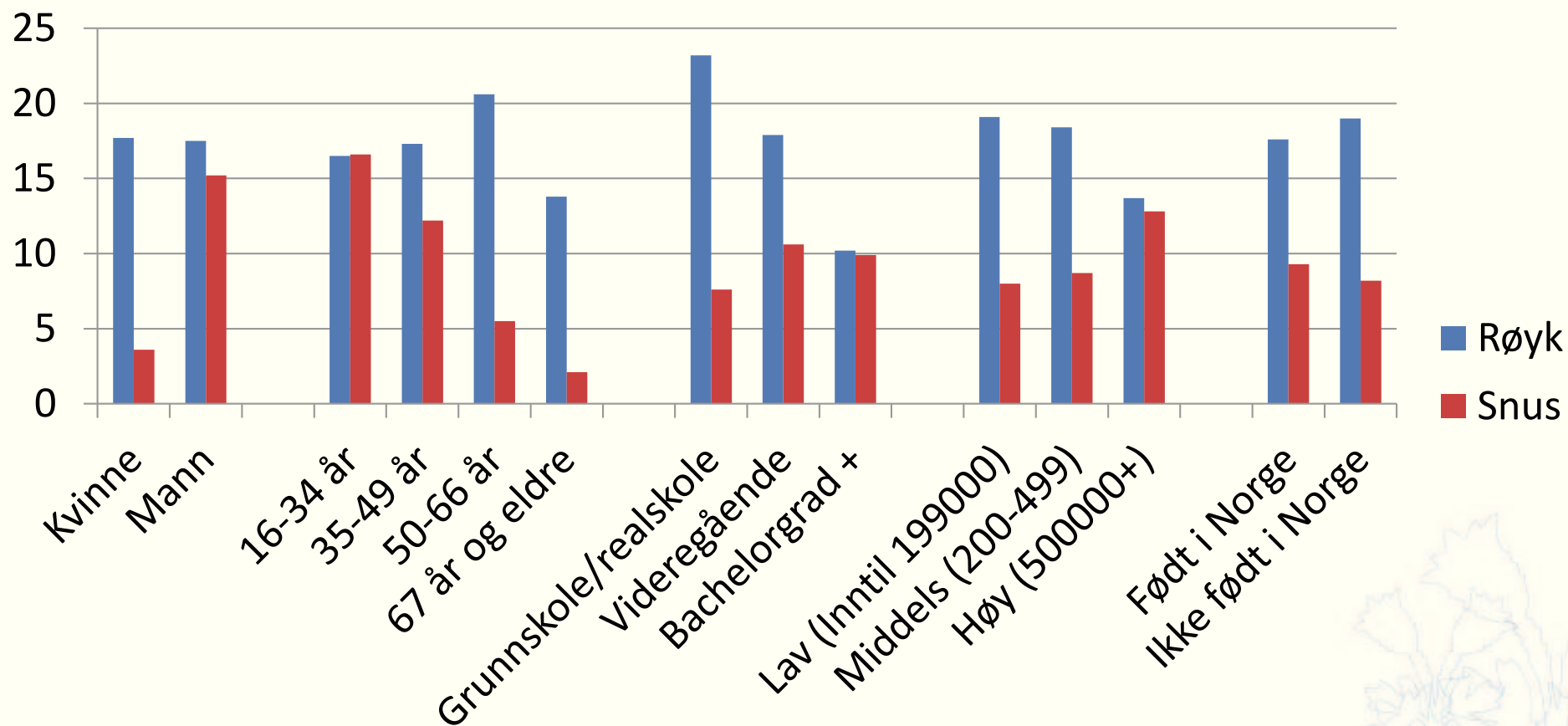
Oppsummering fra folkehelse- og levekårsundersøkelsen 2014

- God tilgang til stier, løype, idretts- og aktivitetstilbud i nærmiljøet
- God tilgang på natur- og friluftsliv
- Høy grad av trygghet, sosial støtte, og folk er fornøyde med det sosiale miljøet i nabolaget/grenda
- God deltakelse på møteplasser og i ulike aktiviteter
- Store regionale forskjeller på opplevd tilgang til kollektivtransport
- Sterk sosioøkonomisk gradient på bruken av møteplasser og aktiviteter
- Organisasjonsdeltakelsen er på 42% - sosioøkonomisk gradient
- Høyere andel innvandrere føler at de blir diskriminert/trakassert

Innspill fra rådene:

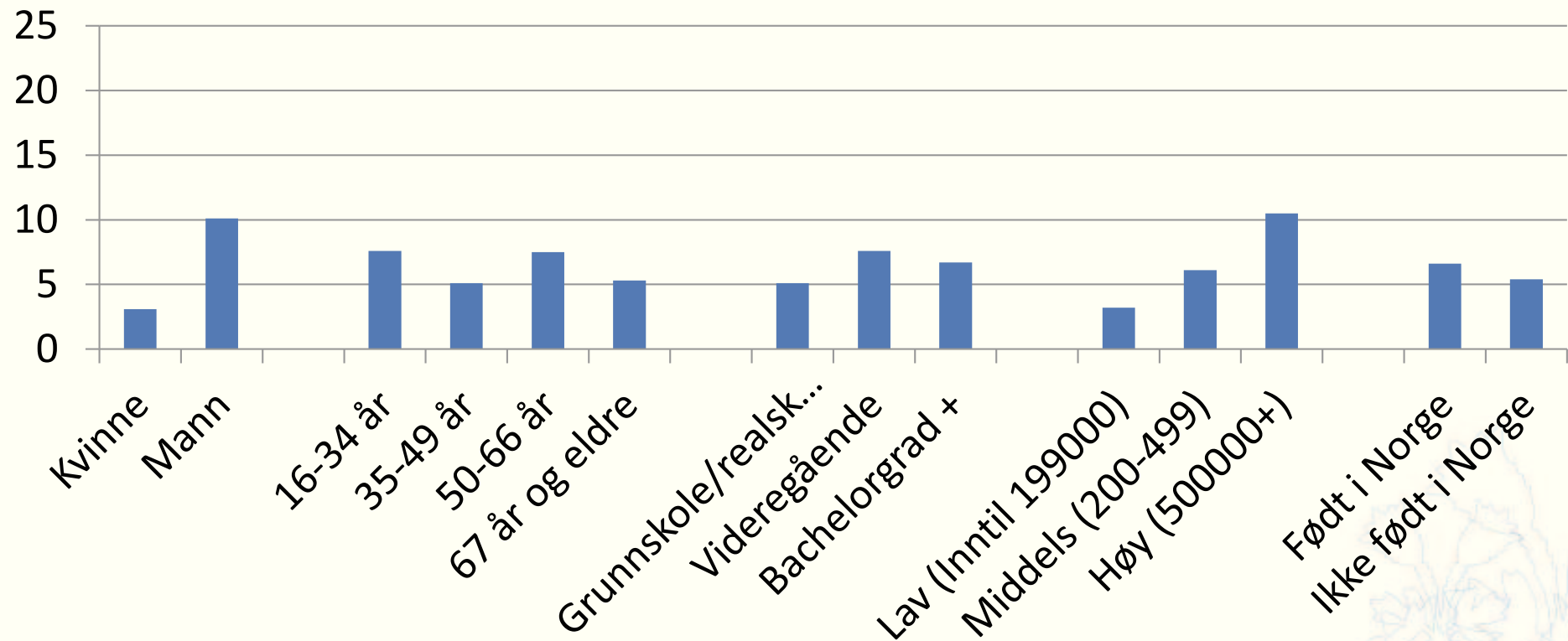
e. Helsereelatert atferd

Røyking og snusing

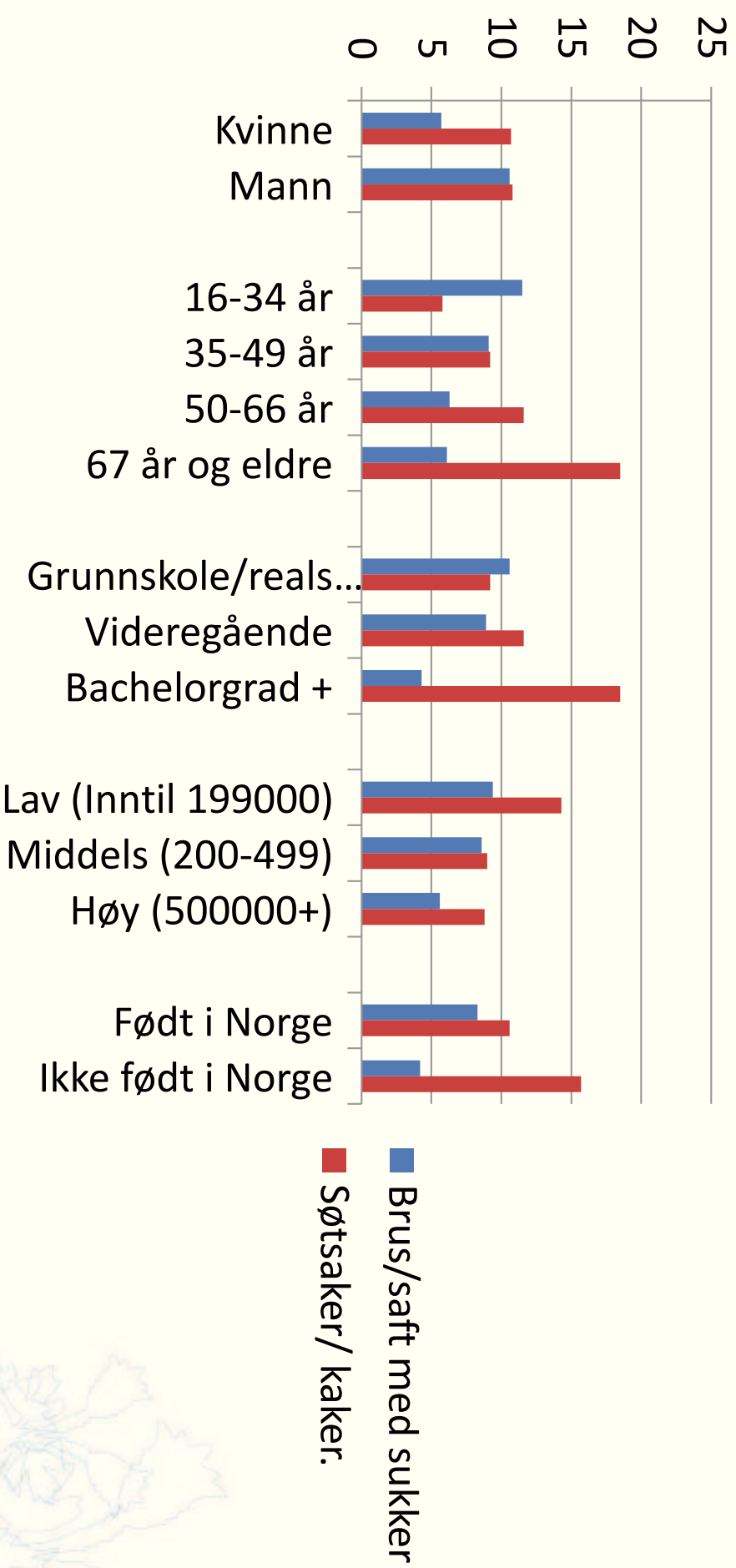

Alkohol

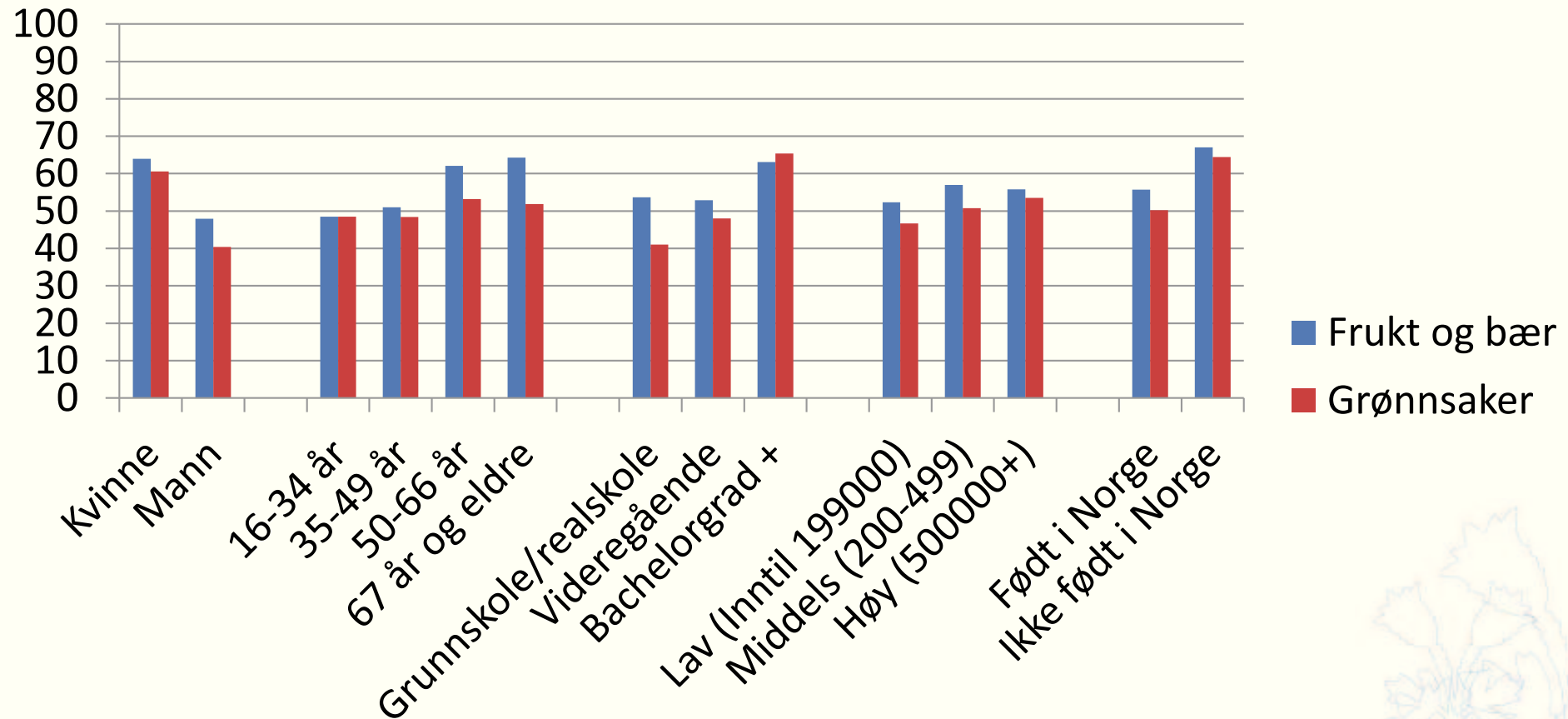
8 alkoholenheter eller mer*

Daglig inntak av sukkerholdig mat og drikke

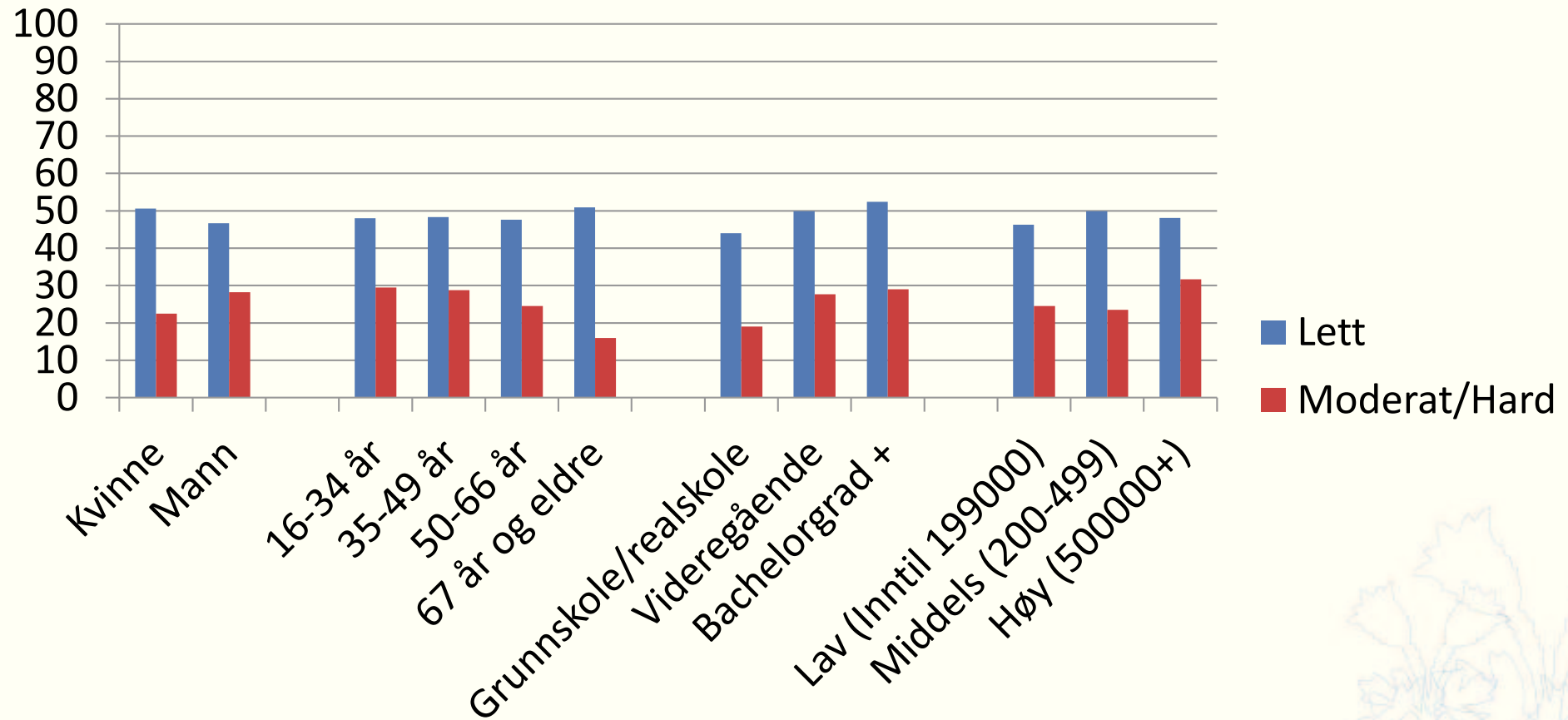

Daglig inntak av frukt, bær og grønnsaker

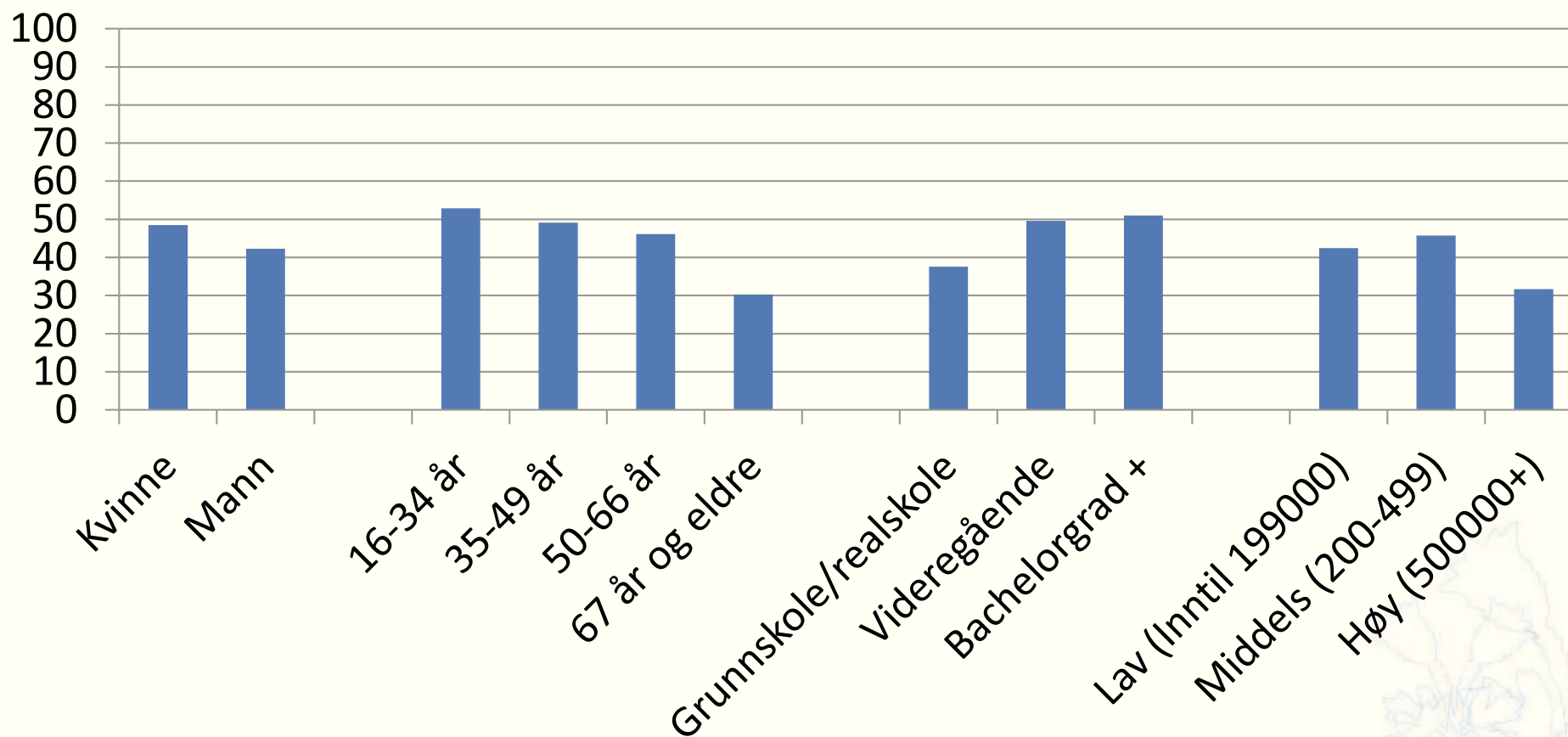
Helserelatert atferd

Fysisk aktivitet mer enn 3 timer/uka

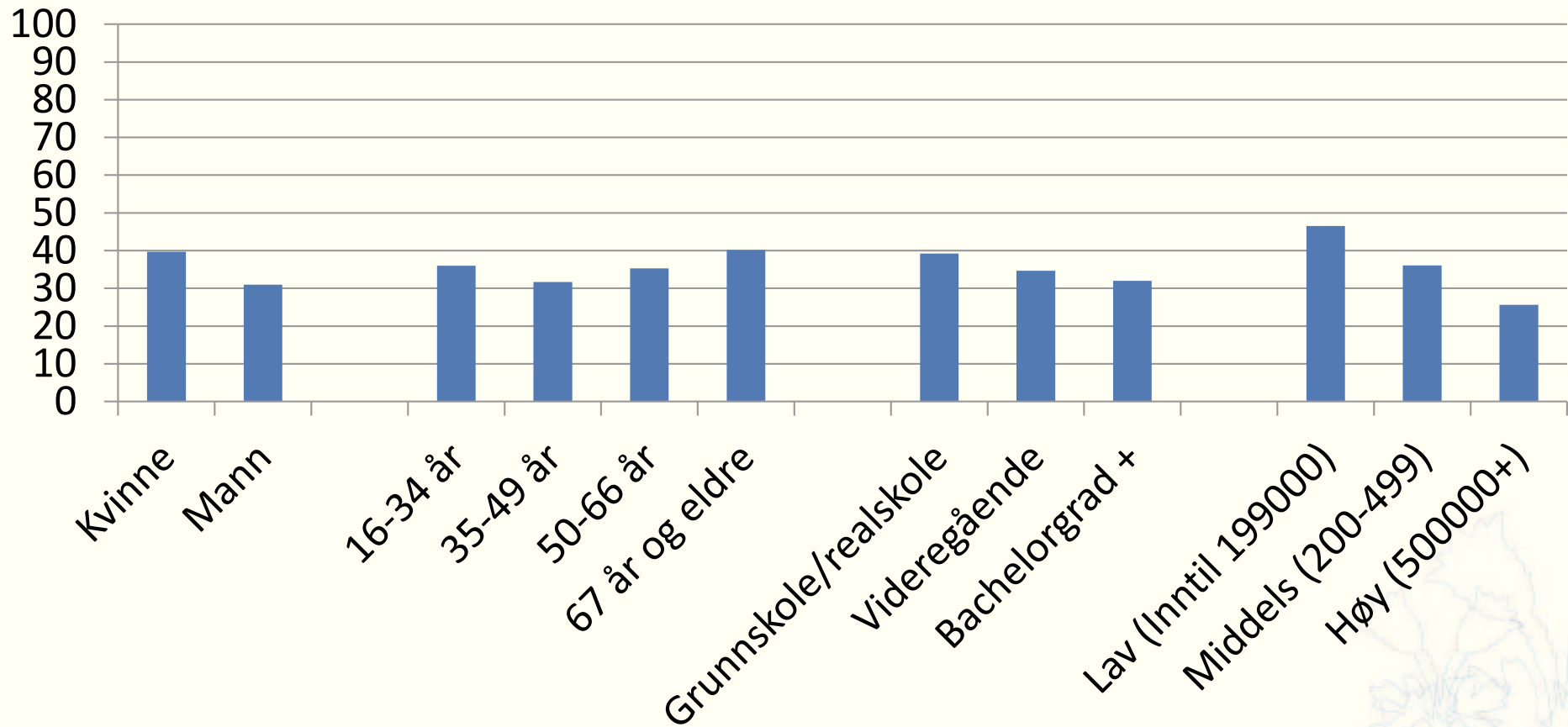
Helserelatert atferd

Ønsker å bli mer aktive

Helserelatert atferd

Søvnproblemer en eller flere ganger i uka

Helserelatert atferd

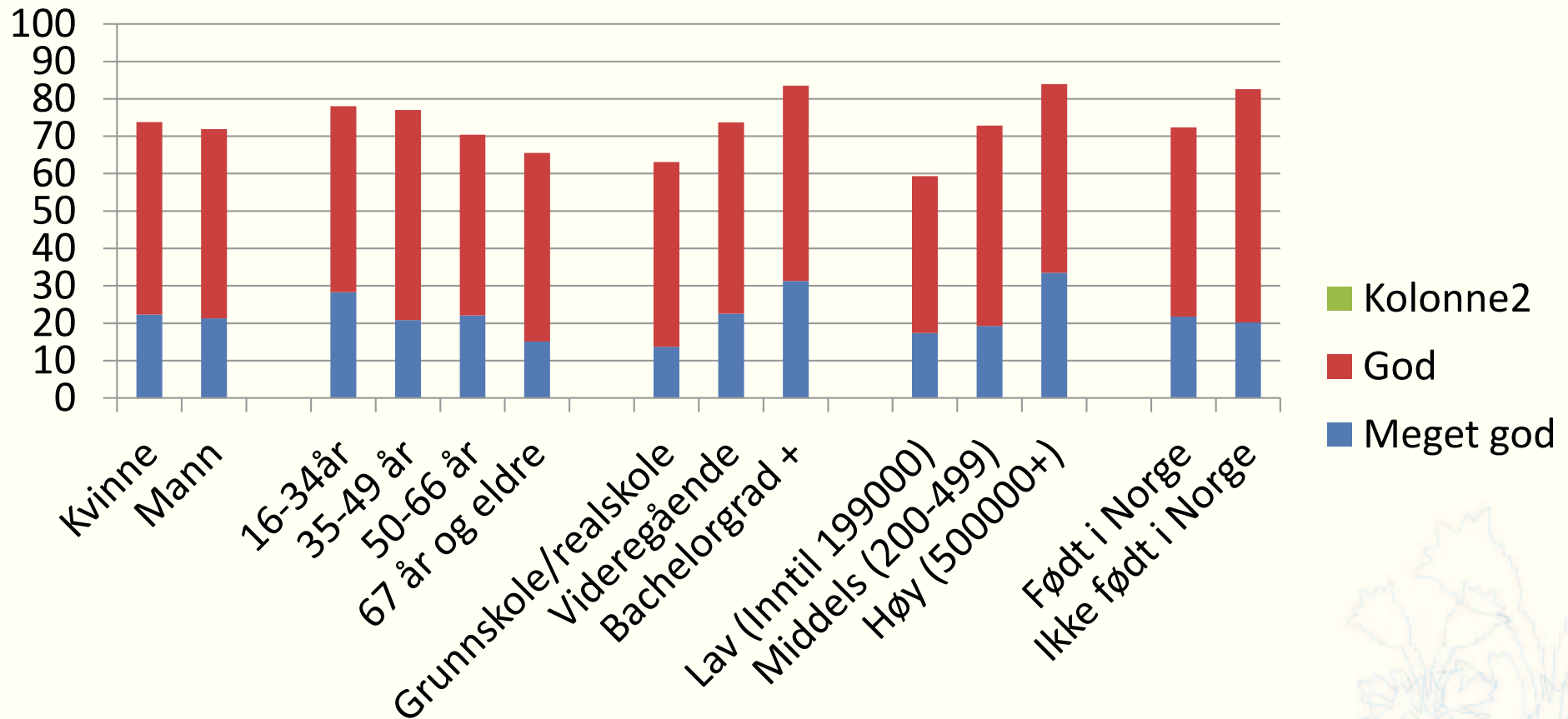
Oppsummering fra folkehelse- og levekårsundersøkelsen 2014

- Lavere andel som røyker daglig og snuser enn på landsbasis
- Lavere andel som drikker daglig sukkerholdig brus/saft enn i Norge
- Høy andel som ønsker å bli mer aktive
- Lavere andel enn i landet spiser frukt, bær og grønnsaker
- Høy andel med høyere utdanning, eldre og innvandrere har daglig inntak av kaker/søtsaker
- Sterk sosioøkonomisk gradient på flere levevaneområder
- Lav andel oppfyller fysisk aktivitetsanbefalingene

Innspill fra rådene:

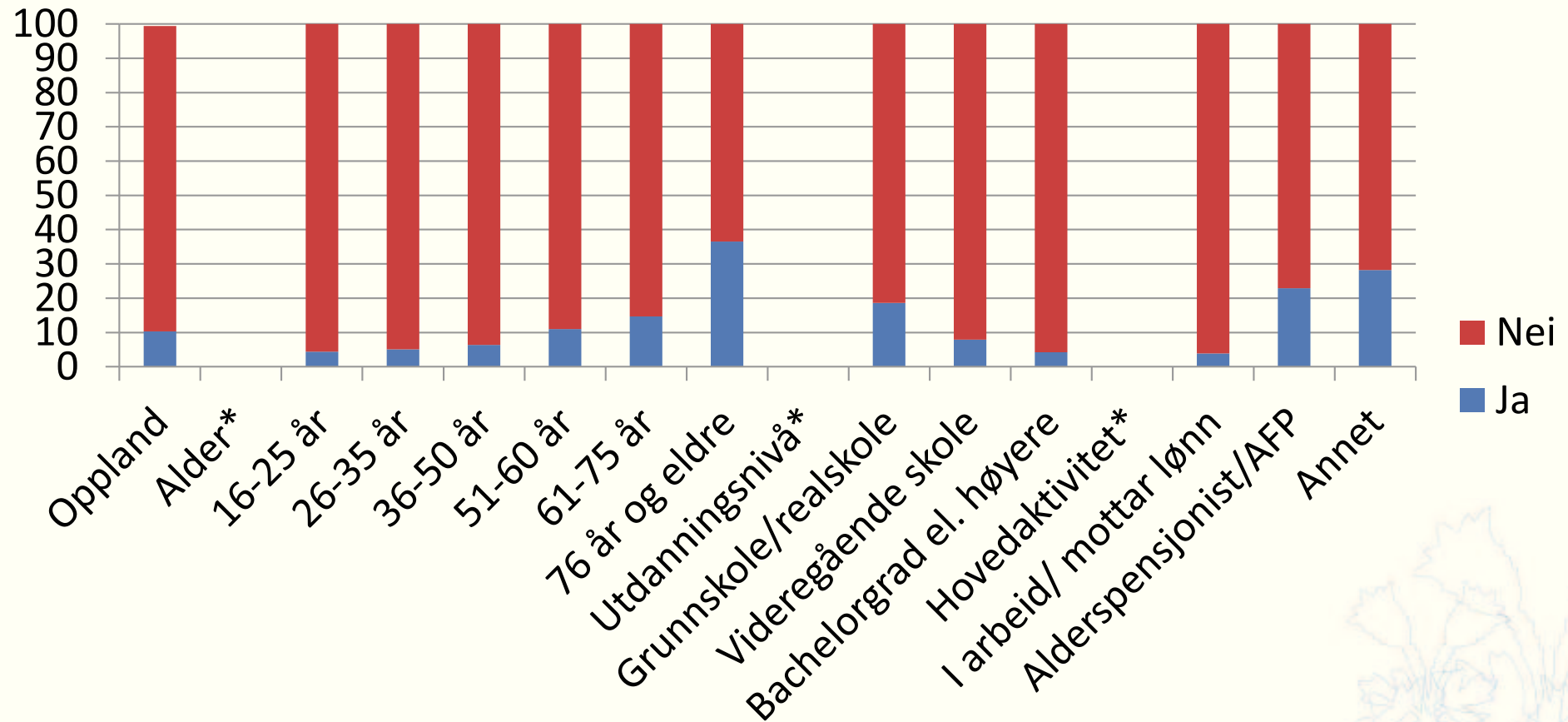
f. Helsetilstand

Opplevd helse

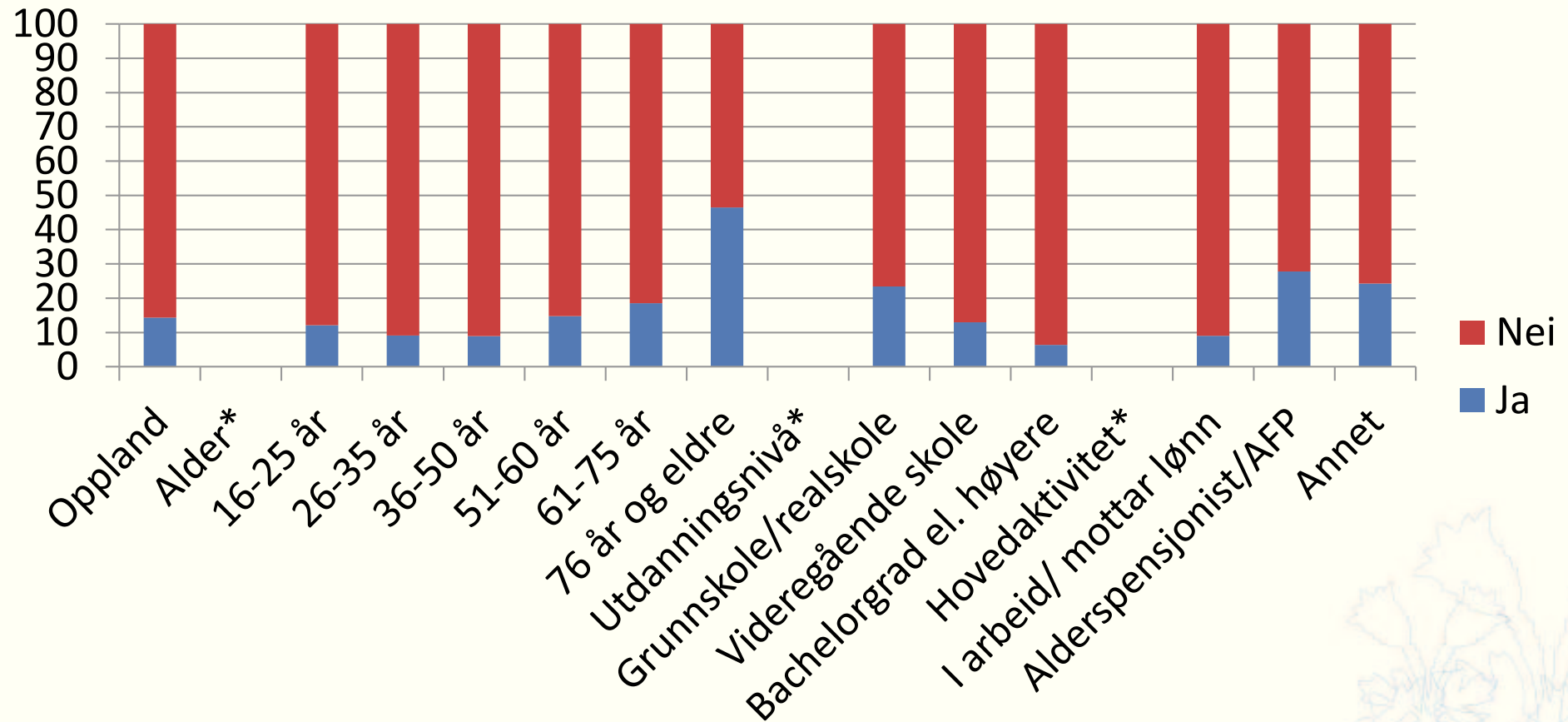

Helsetilstand

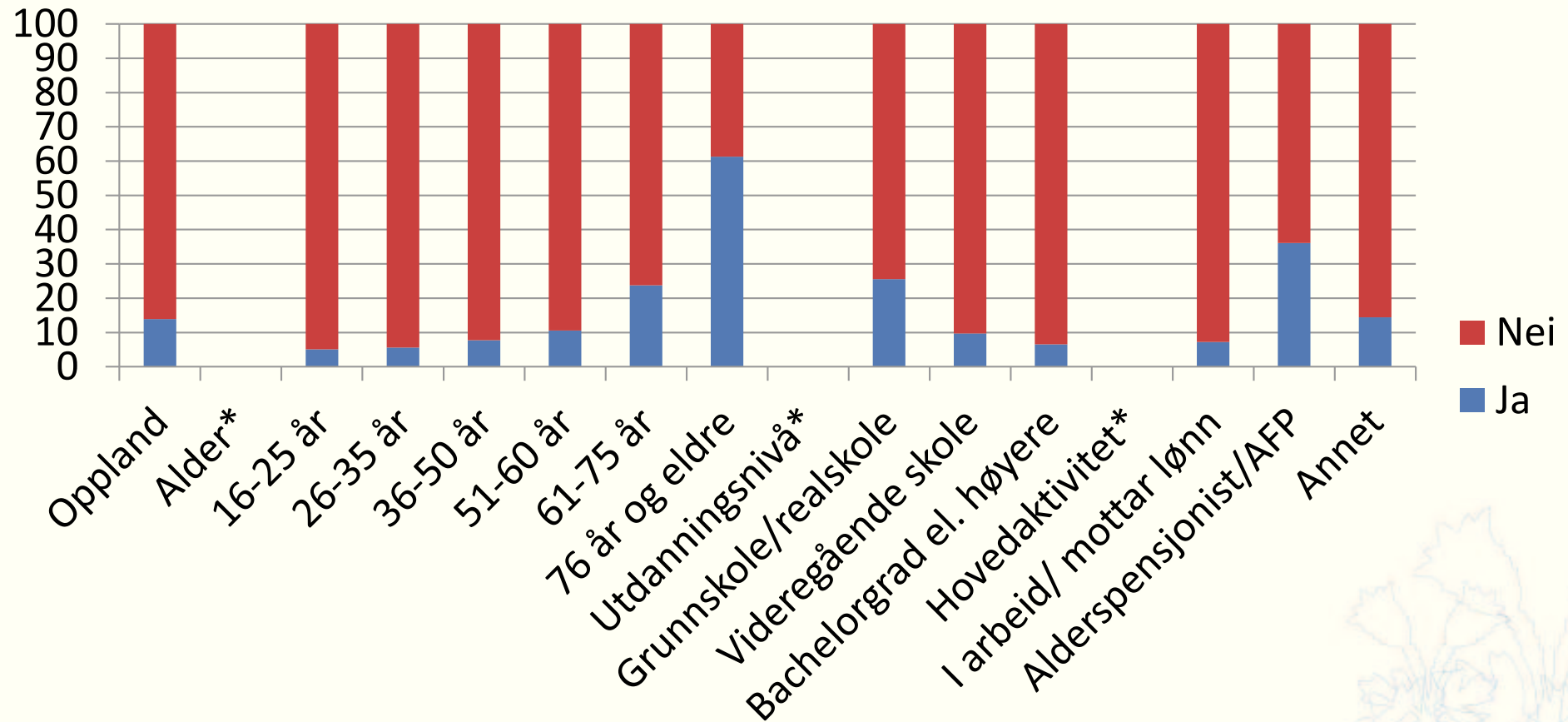
Har du vært begrenset i å utføre vanlige, daglige aktiviteter grunnet sykdom eller helseproblemer i lengre tid?

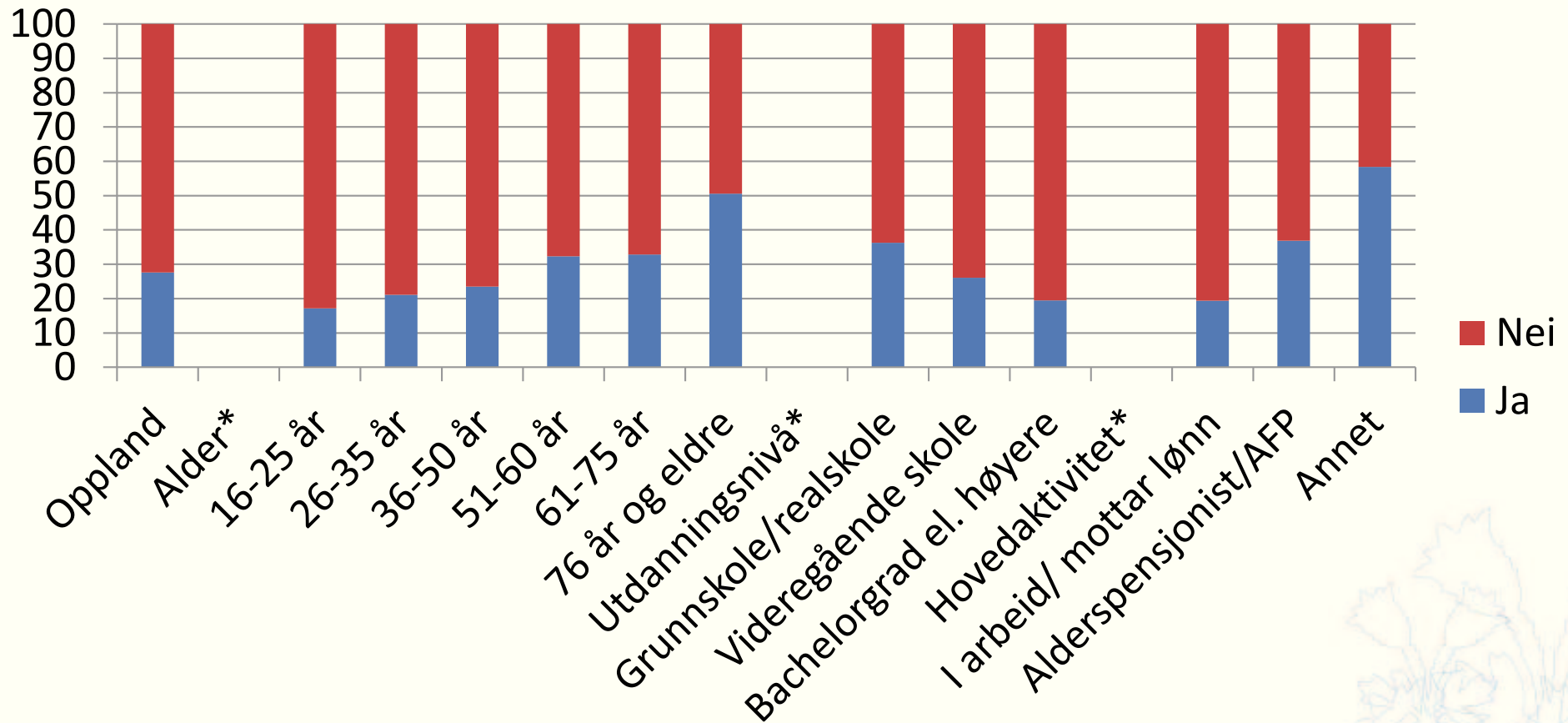
Har nedsatt syn

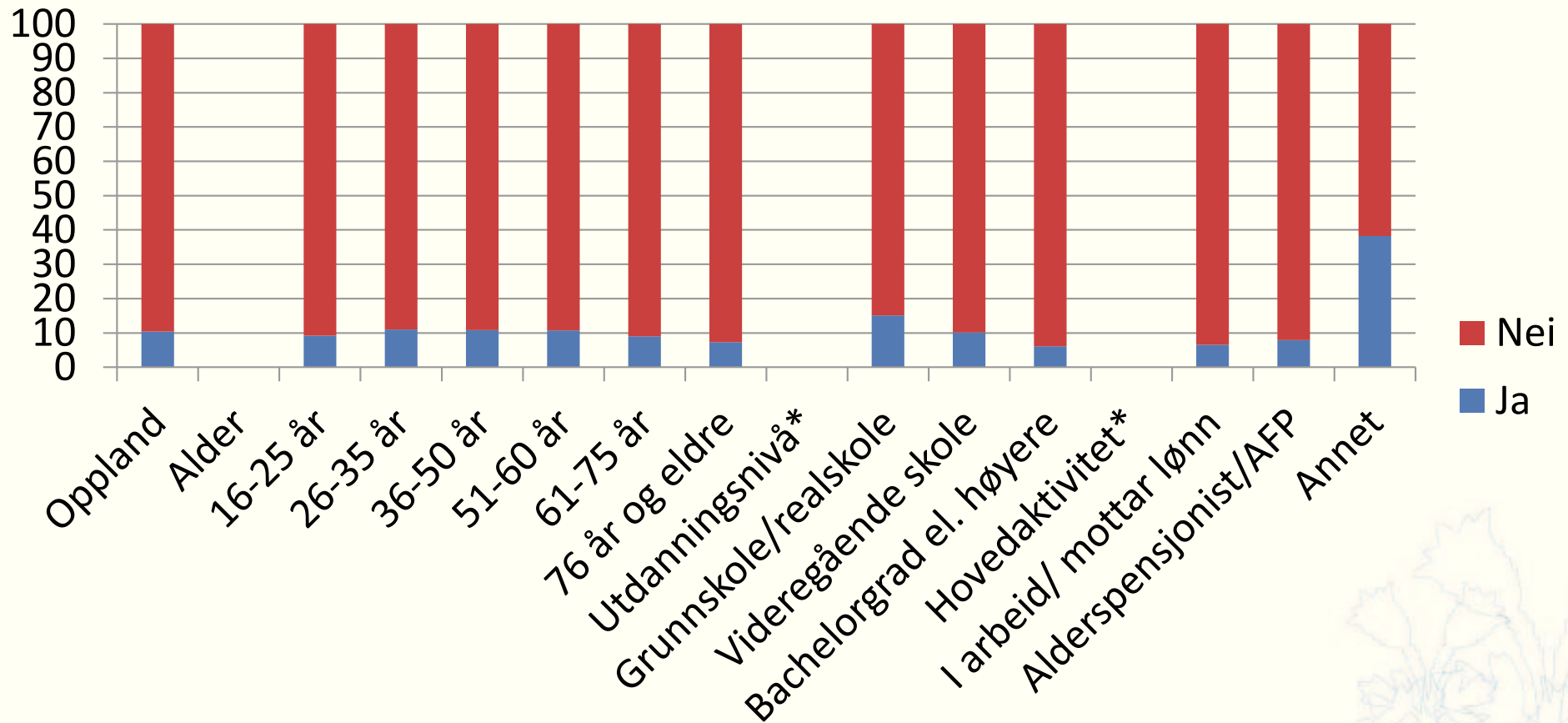
Har nedsatt hørsel

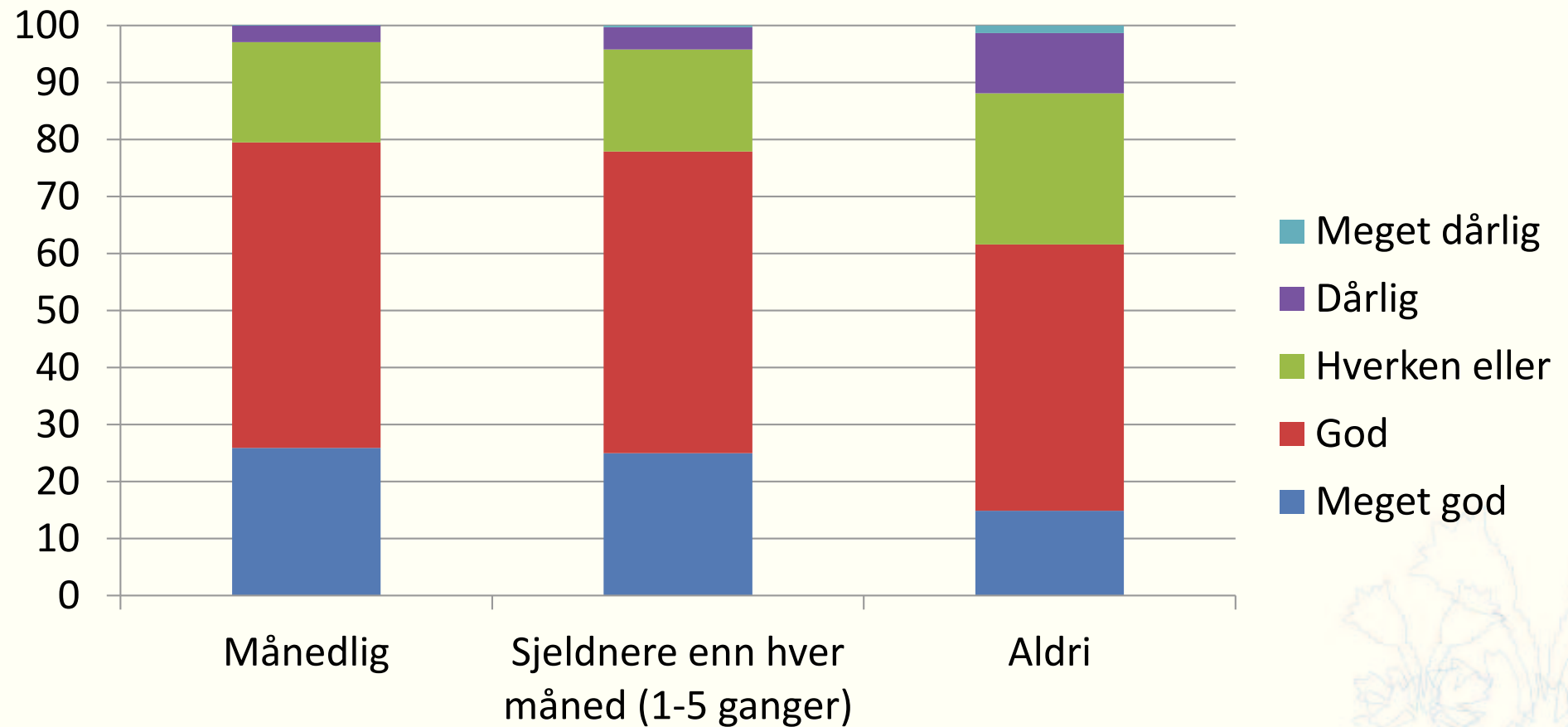
Hemmet pga. kroppslig sykdom, skade eller lidelse

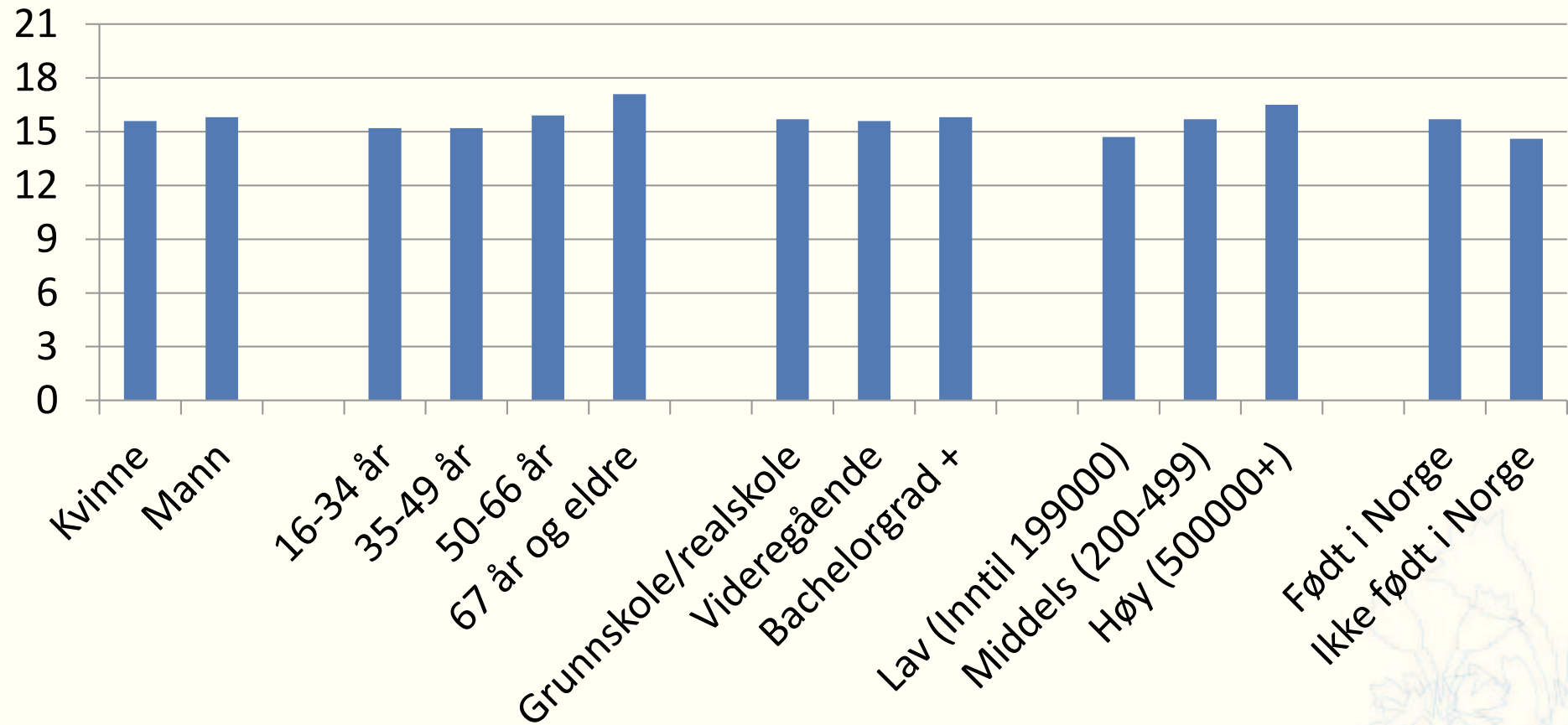
Hemmet pga. psykisk sykdom, skade eller lidelse

Besøk på konsert/teater/kino og egenvurdert helse

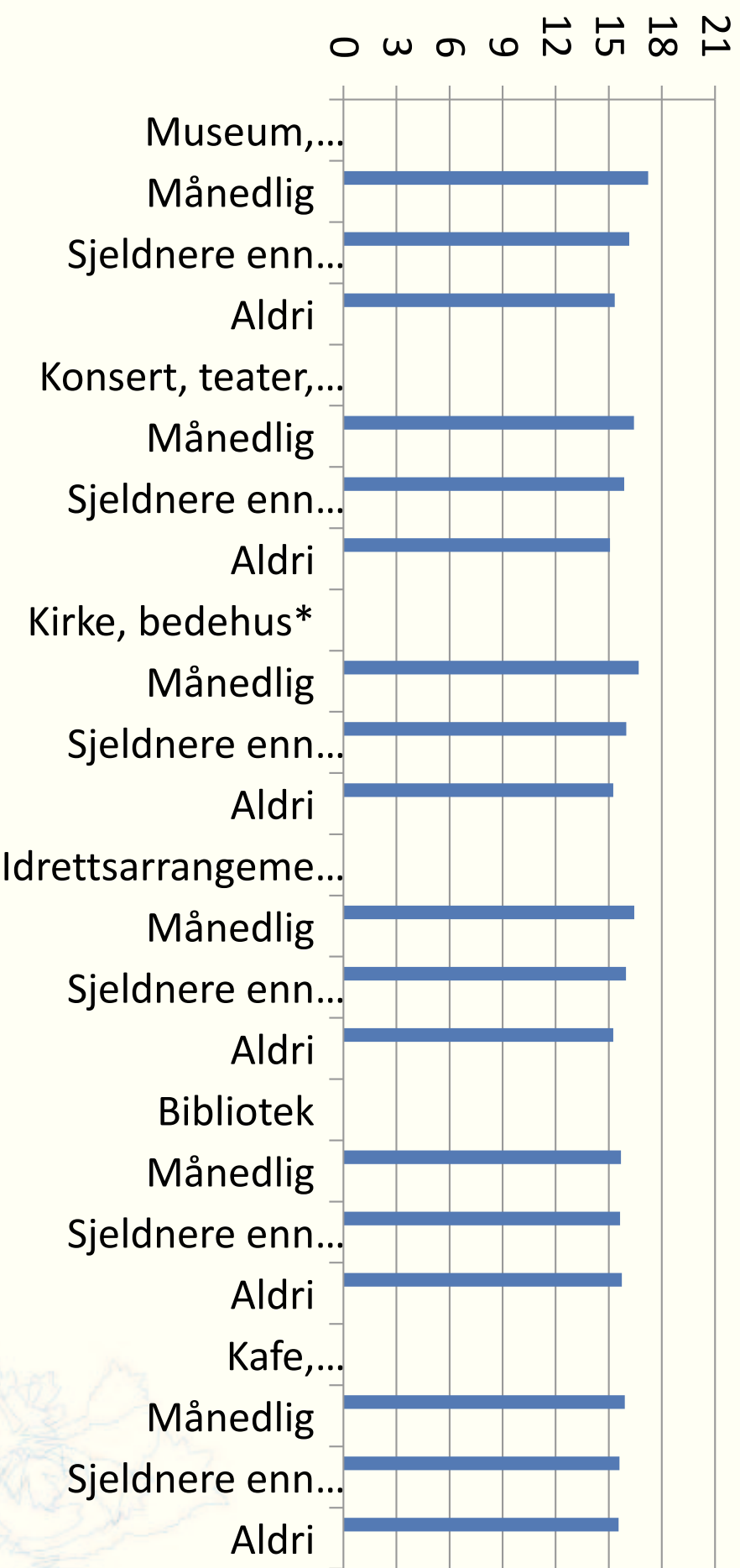

Well-being (subjektivt velvære)

Helsetilstand

Subjektivt velvære (gjennomsnitt på en skala fra 0 - 21)

Helsetilstand

Oppsummering fra folkehelse- og levekårsundersøkelsen 2014

- Bedre tannhelse enn landsgjennomsnittet
- Relativt høyt well-being – skåre, og de eldste skårer høyst
- Store sosioøkonomiske forskjeller på opplevd helse, tannhelse og funksjonsbegrensninger
- Høyere andel med BMI over 30 enn i landet for øvrig
- Relativt høy grad av velvære og de eldste skårer høyst

Innspill fra rådene:

Oppgaver til prosess med kommunale råd

- Synes dere at analysen stemmer for deres kommune/region?
- Hvilke utfordringer ser dere ut fra deres gruppes ståsted?
 - Skriv opp en prioritert liste over ressursene og fortrinnene
 - Skriv opp en prioritert liste over utfordringer.
 - Hva mener dere er årsaken til at disse utfordringene?
 - Hvorfor mener dere det er viktig å ta tak i disse utfordringene?